

SJVFS 2015: XX

Utkom från trycket
den xx mån 2015

**Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd
om miljöersättningar, ersättningar för ekologisk
produktion och kompensationsstöd;**

beslutade den 2015:xx.

Statens jordbruksverk föreskriver, med stöd av 1 kap. 41 § förordning (2015:xx) om stöd för landsbygdsutveckling och efter samråd med Sametinget, Skogsstyrelsen, länsstyrelsen och de organisationer som har representanter i övervakningskommittén, följande;

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 kap.	GEMENSAMMA BESTÄMMELSER.....	s. xx
2 kap.	SKALA FÖR AVDRAG PÅ GRUND AV VILLKORSFEL.....	s. xx
3 kap.	BETESMARKER OCH SLÅTTERÄNGAR.....	s. xx
4 kap.	RESTAURERING AV BETESMARKER OCH SLÅTTERÄNGAR.....	s. xx
5 kap.	FÄBODAR.....	s. xx
6 kap.	VALLODLING.....	s. xx
7 kap.	SKÖTSEL AV VÅTMARKER OCH DAMMAR.....	s. xx
8 kap.	EKOLOGISK PRODUKTION OCH OMSTÄLLNING TILL EKOLOGISK PRODUKTION.....	s. xx
9 kap.	KOMPENSATIONSSTÖD.....	s. xx
<i>Bilaga 1</i>	Kombinationer av åtaganden i programperiod 2007-2013 med åtaganden i programperiod 2014-2020	
<i>Bilaga 2</i>	Basvillkor	
<i>Bilaga 3</i>	Skalor för avdrag på grund av villkorsfel	
<i>Bilaga 4</i>	Kombinationer av markklasser och allmän/särskild skötsel i betesmarker och slåtterängar	
<i>Bilaga 5</i>	Kombinationer av komplementen i betesmarker och slåtterängar	
<i>Bilaga 6</i>	Definitioner av värdefulla landskapselement	
<i>Bilaga 7</i>	Kombinationer åtaganden i programperiod 2014-2020 med vissa insatser inom Utvald miljö i programperiod 2007-2013	

1 kap. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Ersättningsformer

1 § Denna författning gäller följande former av ersättningar:

1. Miljö- och klimatvänligt jordbruk (miljöersättningar):
  - a. betesmarker och slåtterängar
  - b. restaurering av betesmarker och slåtterängar
  - c. fåbodar
  - d. vallodling
  - e. skötsel av våtmarker och dammar
2. Ekologisk produktion:
  - a. ekologisk produktion
  - b. omställning till ekologisk produktion
3. Kompensationsstöd

Definitioner

2 § I denna författning förstås med:

Besättning: Samtliga djur som hålls av en lantbrukare på ett sådant sätt att de smittskyddsmässigt räknas som en enhet.

Betesmarker och slåtterängar: Med samlingsnamnet betesmarker och slåtterängar i denna föreskrift avses ägoslaget betesmark. Det innebär för miljöersättningar följande typer av marker: betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete, mosaikbetesmark, gräsfattig mark samt fåbodbete. Det innebär för ersättningarna för ekologisk produktion och kompensationsstöd följande typer av betesmarker och slåtterängar: betesmark, slåtteräng samt fåbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd.

Betesmark

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som sköts med bete, avslagning eller putsning samt är bevuxet med gräs, örter eller hävdad ljung som är dugligt som foder.

Slåtteräng

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används på eftersommaren till slåtter eller för slåtter kompletterat med efterbete eller lövtäkt. Slåtterängen ska vara bevuxen med gräs, örter eller hävdad ljung som är dugligt som foder.

Fåbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd

Ett jordbruksskifte som uppfyller definitionen för fäbodbete samtidigt som marken uppfyller definition för betesmark.

Generellt för betesmark, slåtteräng och fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd

Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som betesmark eller slåtteräng. Skog samt områden där åtgärder gjorts för att väsentligt gynna trätillväxten räknas inte som betesmark eller slåtteräng.

För att ett skifte ska räknas som betesmark eller slåtteräng ska marken klassificeras som ägoslaget betesmark i blockdatabasen. Mark som inte är klassificerad som ägoslaget betesmark i blockdatabasen kan klassificeras som betesmark eller slåtteräng om marken har tydliga inslag av hävdgynnade arter eller har höga natur- eller kulturvärden knutna till slåtter- eller beteshävd.

Ytor tätt med träd- och buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement eller som saknar tillräckligt med gräs eller örter, ska bedömas i enlighet med 1 kap. 3 §. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 6 som är bevuxna med gräs, örter eller hävdad ljung ingår alltid i skiftesarealen.

Skogsbete

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används till bete. Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som skogsbete.

Som skogsbete räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som skogsbete. Marken ska betas av djurslagen nötkreatur, får, get eller häst inom ett område som huvudsakligen består av skog med ett till övervägande del spontant uppkommet trädbestånd. Trädbeståndet ska ha inslag av gamla träd eller på annat sätt visa på att en lång kontinuitet råder i trädsiktet. Området ska sakna påtagliga indikationer på storskaliga kontinuitetsbrott till exempel trakthygge eller på att marken använts som inäga annat än i liten omfattning före jordbrukets mekanisering. Områdets markvegetation ska vara betespräglad och det ska finnas gräs, örter och ris som är dugligt som foder. Vegetationen ska innehålla växtarter eller ha en vegetationsstruktur som visar på en långvarig beteshävd. Ytor med ett träd- eller buskskikt som är svåråtkomliga för betesdjuren som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- eller buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar. De värdefulla landskapselement som berörs är fornlämningslokal,

odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenvägg samt öppet dike som uppfyller definitionen i bilaga 6. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 6 som är bevuxna med gräs, örter eller ris ingår alltid i skiftesarealen. Mindre områden inuti skiftet som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark, alvarbete eller mosaikbetesmark ska räknas som skogsbete om dessa områden uppgår till maximalt 0,5 hektar vardera. Detta under förutsättning att skiftet huvudsakligen är skogsbete.

Alvarbete

Ett jordbruksskifte på Öland eller Gotland som inte är åkermark och som används till bete. Marken ska vara alvarmark. Skog samt områden där åtgärder gjorts för att väsentligt gynna trätillväxten räknas inte som alvarbete.

Som alvarbete räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som alvarbete. Områdets markvegetation ska bestå av gräs, örter och ris som är dugligt som foder men de gräs och örter som växer på marken ska som helhet inte växa så tätt att marken klarar kraven i betesmarksdefinitionen för betesmark. Ytor med ett träd- eller buskskikt som är svåråtkomliga för betesdjuren eller som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- och buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar. De värdefulla landskapselement som berörs är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenvägg samt öppet dike, som uppfyller definitionen i bilaga 6. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 6 som är bevuxna med gräs örter eller ris ingår alltid i skiftesarealen.

Mindre områden inuti skiftet som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark eller skogsbete ska räknas som alvarbete under förutsättning att skiftet huvudsakligen är alvarbete.

Mosaikbetesmark

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används till bete eller slåtter. Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som mosaikbetesmark. Skog samt områden där åtgärder gjorts för att väsentligt gynna trätillväxten räknas inte som mosaikbetesmark. Mark på Öland och Gotland räknas inte som mosaikbetesmark. Som mosaikbetesmark räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som mosaikbetesmark.

Marken ska vara bevuxen med gräs, örter eller ris som är duglig som foder.

Mosaikbetesmarken ska ha ett så stort inslag av element enligt pro rata bedömningen för betesmarker och slåtterängar i 1 kap. 3 § att dessa tillsammans täcker mer än 50 procent men mindre än 90 procent av skiftet som helhet.

Mark som kan klassas som betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete eller fåbodbete får inte räknas som mosaikbetesmark. Ytor med ett träd- eller buskskikt som är svåråtkomliga för betesdjuren eller som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- och buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar.

De värdefulla landskapselement som berörs, är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenmur samt öppet dike, som uppfyller definitionen i bilaga 6. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 6 som är bevuxna med gräs örter eller ris ingår alltid i skiftesarealen.

Mark som skulle kunna klassas som betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete eller fåbodbete om igenväxning röjs bort eller om marken restaureras och det är lämpligt för markens natur- och kulturvärden får inte räknas som mosaikbetesmark. Mindre områden inuti skiftet som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark eller skogsbete ska räknas som mosaikbetesmark om dessa områden uppgår till maximalt 0,5 hektar vardera. Detta under förutsättning att skiftet huvudsakligen är mosaikbetesmark.

Gräsfattig mark

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används till bete eller slåtter. Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som gräsfattig mark. Områden där åtgärder gjorts för att väsentligt gynna trätillväxten räknas inte som gräsfattig mark. Som gräsfattig mark kan räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som gräsfattig mark. Alvarmark på Öland och Gotland räknas inte som gräsfattig mark. Som gräsfattig mark räknas marker som inte uppfyller definitionerna för betesmark, slåtteräng, skogsbete, fåbodbete, alvarbete eller mosaikbete. Områdets markvegetation ska bestå av gräs, örter eller ris som är dugligt som foder men de gräs och örter som växer på marken ska som helhet inte växa så tätt att marken klarar kraven i definitionen för betesmark.

Ytor med ett träd- eller buskskikt som är svåråtkomliga för betesdjuren eller som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- och buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar. De värdefulla landskapselement som berörs, är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenmur samt öppet dike, som uppfyller definitionen i bilaga 6. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 6 som är bevuxna med gräs örter eller ris ingår alltid i skiftesarealen.

Mark som skulle kunna klassas som betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete, mosaikbetesmark eller fäbodbete om igenväxning röjs bort eller om marken restaureras och detta är lämpligt för markens natur och kulturvärden, får inte räknas som gräsfattig mark.

Gräsfattiga marker ska ha höga naturvärden som är beroende av bete eller slåtter för att bevaras eller utvecklas. De höga naturvärdena ska vara beroende av att det finns ett tätare träd- och buskskikt eller bero på att marken har en permanent vattenspegel.

Marker med permanent vatten ska vara tydligt betespåverkade och avgränsade till exempel genom att ej avbetad vegetation utgör yttergräns. Med höga naturvärden för gräsfattiga marker avses förekomst av hotade arter, arter och biotoper som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter eller arter i art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) samt fågeldirektivet (2009/147/EG). Höga naturvärden avser också naturtyperna löväng och trädbärande betesmark enligt art- och habitatdirektivet (92/43/EEG). Höga naturvärden kan också avse hävdberoende nyckelbiotoper. Nyckelbiotop är ett begrepp definierat av Skogsstyrelsen. Mindre områden inuti skiftet som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark, skogsbete eller mosaikbetesmark ska räknas som gräsfattig mark om dessa områden uppgår till maximalt 0,5 hektar vardera. Detta under förutsättning att skiftet huvudsakligen är gräsfattig mark.

Fäbodbete

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används till fritt bete eller bete i storhägn vid en fäbod som länsstyrelsen har godkänt. Marken ska betas av djurslagen nötkreatur, får, get eller häst, häst i kombination med övriga djurslag. Mark i renkötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som fäbodbete. Som fäbodbete räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som fäbodbete.

- Brukningscentrum:* Det block eller det närmast belägna blocket där de för jordbruksföretagets drift viktigaste ekonomibyggnader är belägna.
- Blockdatabas:* Jordbruksverkets digitala register över jordbruksmarken i Sverige.
- Djurenhet:* Enligt Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 av den 17 juli 2014 om regler för tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)¹.
- Ekologisk djurhållning:* Djurhållning som har certifierats enligt reglerna i rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91², av ett godkänt kontrollorgan.
- Ekologisk odling:* Ekologisk odling som har certifierats enligt reglerna i förordning (EG) nr 834/2007.
- Ekologisk produktion:* Fodertillverkning, växtodling eller djurhållning, som kontrolleras enligt reglerna i rådets förordning (EG) nr 834/2007.
- Flerfäbodsystem:* System där djur flyttas mellan en huvudfäbod och en eller flera kompletterande fäbodar under fäbodsäsongen.
- Fäbod i bruk:* Fäbod som är godkänd av länsstyrelsen och som används till fritt bete eller bete i storhägn med minst 1,2 djurenheter av djurslagen nötkreatur, får och get. Därutöver får bete ske med häst. Under fäbodsäsongen ska dessa djur vid fäboden ha tillgång till minst 6 hektar fritt bete eller bete i storhägn. Fäboden ska ha kvar inslag av traditionell bebyggelse och den del som används för fäbodbruket får inte användas som permanentbostad. Två eller flera besättningar som sköts gemensamt inom ett fäbodområde berättigar till en ersättning för fäbod i bruk.
- Fäbodsäsong:* Fäbodsäsongen är den 1 juni till den 15 september.
- Förna:* Dött växtmaterial på marken som fortfarande har kvar sin struktur och ännu inte brutits ner.

---

¹ EUT L 227, 31.7.2014, s 18 (Celex 32014R0808).

² EUT L 189, 20.7.2007, s 1 (Celex32007R0834).

- Godkänt kontrollorgan:* Ett oberoende kontrollorgan som godkänts av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, enligt förordningen (1995:702) om EG:s förordning om ekologiskt framställda produkter.
- Grässvål:* Hävdad markvegetation med sammanhållet rotskikt.
- Jordbruksmark:* Definitionen grundar sig på artikel 28 punkt 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005³. Utöver detta räknas som jordbruksmark även den mark som ingår i ett miljöersättningsåtagande där stödmyndigheten har fastställt marken som våtmark eller damm, skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmark, gräsfattig mark, fäbodbete eller mark som restaureras eller röjs till ägoslaget betesmark.
- Klippande eller skärande redskap:* Redskap använda på ett sådant sätt att de ger en distinkt snittyta.
- Lövtäktsträd:* Lövträd och hassel präglad av kontinuerlig lövtäkt eller möjligt att återuppta i hamling eller som kan ersätta utgående sådana träd inom eller bredvid samma betesmark eller slätteräng. Till kontinuerlig lövtäkt räknas åtgärder som är väl synliga. Alla grenar behöver inte tas bort och det är också tillåtet att ta bort en del av en gren.
- Naturliga impediment:* Med naturliga impediment menas naturligt förekommande sandområden, stenar, hällar, berg i dagen och naturliga vattensamlingar.
- Omställning till ekologisk produktion:* Fodertillverkning, växtodling eller djurhållning, under omställning, som kontrolleras enligt reglerna i rådets förordning (EG) nr 834/2007⁴.
- Skadlig ansamling av förna:* En ansamling av förna som kan leda till uppluckring av grässvålen, kvävning av nya plantor eller på annat sätt skadar markens natur- och kulturmiljövärden.
- Slaktsvin* Djur som enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:127) om klassificering av slaktkroppar ska hänföras till benämningarna slaktsvin eller unggalt. Djuren ska även ha godkänts vid besiktning enligt

³ EUT L 347, 20.12.2013, s 487 (Celex 32013R1305).

⁴ EUT L 189, 20.7.2007, s 1 (Celex32007R0834).

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av livsmedelslagen (2006:804).

Tillskottsutfodring:

Extra utfodring på bete som kan leda till ökad tillförsel av växtnäring till marken.

Träd och buskar av igenväxningskaraktär:

Träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag och som kan skada natur- eller kulturmiljövärden eller den foderproducerande markvegetationen. Hit räknas varken de träd eller buskar som haft en funktion i, eller visar spår av, den äldre markanvändningen eller har ett särskilt natur- och kulturvärde. Inte heller deras ersättningssträd och ersättningsbuskar eller sådana träd och buskar som behövs som skydd för betesdjur i betesmarker eller slåtterängar ska räknas som igenväxningsvegetation.

Vall:

En gröda på åkermark som består av vallgräs eller vallbaljväxter eller en blandning av dessa.

Våtmark:

Med våtmark avses sådan mark där vatten under stor del av året finns nära under, eller strax över markytan samt vegetationstäckta vattenområden och vatten med vegetationsfria ytor och där vattennivån tillåts variera med de naturliga säsongsvariationerna.

Växtskyddsmedel:

Begreppet växtskyddsmedel har samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009⁵ om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG.

Åkermark:

Jordbruksmark som används för växtodling eller som hålls i ett sådant tillstånd att den kan användas för växtodling. Marken ska kunna användas utan någon särskild förberedande åtgärd annat än användande av gängse jordbruksmetoder och jordbruksmaskiner. Marken ska kunna användas för växtodling varje år. Undantag kan göras för ett enskilt år om särskilda omständigheter föreligger.

---

⁵ EUT L 309, 24.11.2009, s. 1–50 (Celex 32009R1107).

Äldre markanvändning: Hävd som i allt väsentligt motsvarar den som tillämpades före jordbrukets storskaliga mekanisering och introduktionen av mineralgödsel efter andra världskriget.

Metod för bedömning, enligt pro-rata av betesmark, slåtteräng samt fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd⁶

3 § I betesmarker, slåtterängar och fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd ska tillämpning av pro rata bedömning göras för följande element:

1. Ytor med träd- eller buskskikt som saknar tillräcklig mängd gräs, örter, hävdad ljung eller som är svåråtkomliga för betesdjuren.
2. Ytor med naturliga impediment.
3. Värdefulla landskapselement som inte är bevuxna med gräs, örter eller hävdad ljung. De värdefulla landskapselement som berörs är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenmur samt öppet dike, som uppfyller definitionen i bilaga 6.

Enskilda element som är 0,05 hektar eller mindre ska ingå i arealen om de tillsammans täcker högst 10 procent av blockets areal. För block där dessa element täcker mer än 10 procent men maximalt 50 procent av arealen ska avdrag på arealen göras.

Sammanhängande områden med element som var för sig är 0,05 hektar eller mindre men tillsammans täcker mer än 50 procent av arealen får inte ingå i blocket. Om storleken på ett enskilt element är större än 0,05 hektar får det inte ingå i blocket.

Tvårvillkor och basvillkor

4 § I förordning (EU) 1305/2014⁷ art. 28-29 och 31 och EU 808/2014⁸ bilaga 1. punkt 8,9,10,12 finns bestämmelser om tvårvillkor och basvillkor för miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion och kompensationsstöd.

5 § I 7-17 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd finns bestämmelser om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ska iaktas för miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion och kompensationsstöd.

6 § Utöver tvårvillkor gäller även viss annan nationell lagstiftning, dessa utgör tillsammans basvillkor för respektive mark, enligt bilaga 2.

Villkorsperiod för kompensationsstödet

7 § Villkoren för kompensationsstödet gäller under det år som ansökan avser.

Åtagande

---

⁶ Begrepp i förordning (EU) 640/2014 för proportionell bedömning av vissa marker EUT L 181, 20.6.2014, s 48 (Celex32014R0640).

⁷ EUT L 347, 20.12.2013, s 487 (Celex 32013R1305).

⁸ EUT L 227, 31.7.2014, s 18 (Celex 32014R0808).

Åtagandeperiod för miljöersättningar och ekologisk produktion

8 § Åtagandeperioden börjar den 1 januari det år ansökan om åtagande för miljöersättning eller ersättningar för ekologisk produktion gäller.

När får miljöersättning beviljas efter miljöinvestering eller restaurering?

9 § Senast den 31 december året innan ett åtagande för betesmarker och slåtterängar samt fäbodan startar ska lantbrukaren ha utfört åtgärderna i länsstyrelsens beslut om miljöinvestering eller restaurering inom miljöersättning och meddelat länsstyrelsen att de kan slutbesiktiga miljöinvesteringen. Länsstyrelsen ska slutbesiktiga restaureringen senast den 15 juni det år ansökan om åtagande görs.

För att få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar gäller att miljöinvesteringen ska vara godkänd vid slutbesiktning senast den 15 juni det år åtagandet startar.

Vilka krav finns för att få ett åtagande godkänt?

10 § För att få ett åtagande för miljöersättningar eller ersättningarna för ekologisk produktion godkänt, ska sökanden ansöka om utbetalning samma år som sökanden ansöker om åtagande.

För att ett åtagande om miljöersättningar ska godkännas ska dessutom det beräknade värdet av utbetalningen innan avdrag vara minst 1 000 kr.

11 § För de lantbrukare som söker kompensationsstödet, ersättning för ekologisk produktion eller omställning till ekologisk produktion gäller kravet på aktiv jordbrukare enligt artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013⁹, artikel 29 punkt 1 förordning (EU) 1305/2013, artikel 31 punkt 2 i förordning (EU) 1305/2013¹⁰ 17 § i förordning (2014:1101)¹¹ och 9 a § i (SJVFS 2014:41)¹².

Hur kan åtaganden kombineras?

12 § Vilka åtaganden från programperiod 2007-2013 som är möjliga att kombinera med åtaganden i programperiod 2014-2020 framgår av bilaga 1 och 7.

Möjliga kombinationer inom miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar framgår av bilaga 4 och 5.

Skötsel av våtmarker och dammar kan kombineras med ersättningsformen betesmarker och slåtterängar i programperiod 2014-2020 om länsstyrelsen bedömer det lämpligt.

---

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 av den 17 december 2013 om regler för direktstöd för lantbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitik och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 73/2009.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005

¹¹ Förordningen (2014:1101) om EU's direktstöd till jordbrukare.

¹² Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd.

När får ett åtagande från programperiod 2007-2013 avslutas?

13 § Ett åtagande för miljöersättning skötsel av våtmarker från programperiod 2007-2013 får inte avslutas när lantbrukaren får ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar i programperiod 2014-2020.

14 § Ett åtagande för certifierad ekologisk produktion eller kretsloppsriktad produktion får avslutas om åtagandet i programperiod 2014-2020 omfattar minst 0.1 hektar mer mark sammanlagt inom omställning ekologisk produktion och ekologisk produktion. Ett åtagande i programperiod 2014-2020 där ekologisk djurhållning lagts till räknas också som en utökning.

Ett åtagande för omställning till ekologisk produktion och åtagande för ekologisk produktion i programperiod 2014-2020 ska dessutom sammanlagt innehålla samma mark och eventuellt åtagande för djurhållning som befintligt åtagande i programperiod 2007-2013.

15 § Ett åtagande för betesmarker och slåtterängar i programperiod 2007-2013 får avslutas för den del av åtagandet som berörs om åtagandet för betesmarker och slåtterängar eller fäbodan i programperiod 2014-2020 omfattar minst 0.1 hektar mer mark. Åtagandet ska dessutom omfatta samma mark med minst motsvarande skötselnivå och komplement som berörd del av det befintliga åtagandet.

Ett åtagande för markklassen restaurering av betesmarker och slåtterängar inom miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar i programperiod 2007-2013 får inte avslutas när lantbrukaren får ett åtagande för restaurering i programperiod 2014-2020.

16 § Ett åtagande för vallodling i programperiod 2007-2013 kan inte avslutas genom att söka ett åtagande i programperiod 2014-2020.

Hur får ett befintligt åtagande utökas?

17 § För betesmarker och slåtterängar, fäbodan och ersättning för ekologisk produktion är det möjligt att utöka ett åtagande med upp till och med 10 procent mer areal inom befintligt åtagandeperiod. Detta gäller år två och tre i åtagandeperioden men från och med år fyra i åtagandeperioden ger en utökning av arealen ett nytt femårigt åtagande.

18 § För restaurering av betesmarker och slåtterängar, skötsel av våtmarker och dammar och omställning till ekologisk produktion ger en utökning med ny mark en ny åtagandeperiod. Utökning med mer mark innebär att åtagandets slutår skjuts fram men varje enskild mark i åtagandet behåller sitt ursprungliga slutår.

19 § För ekologisk produktion ger en utökning med åtagande för djurhållning en ny åtagandeperiod. För omställning till ekologisk produktion ger en utökning med djurhållning eller ett nytt djurslag en ny åtagandeperiod.

20 § För vallodling är det en utökning om lantbrukaren söker för mer än 120 procent av sitt ursprungliga åtagande. Det blir då ett nytt femårigt åtagande.

Hur får ett befintligt åtagande omvandlas?

21 § Ett åtagande för miljöersättningar eller någon av ersättningarna för ekologisk produktion kan i syfte att uppnå högre miljönytta enbart omvandlas till ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar. Villkoren i 8 kap. 4§ första och andra stycket SFS 2015:xx ska vara uppfyllda.

Vilket åtagande styr åtagandeperioden vid övertagande?

22 § Om övertagaren har sökt ett åtagande i programperiod 2014-2020 och tar över ett åtagande från programperiod 2007-2013, får övertagaren ett åtagande med åtagandeperiod, omfattning och villkor enligt programperiod 2014-2020.

23 § Om övertagaren har sökt ett åtagande för ersättningar för ekologisk produktion i programperiod 2014-2020 är det inte möjligt att ta över ett åtagande med kretsloppsriktad produktion från programperiod 2007-2013.

Om övertagaren har sökt någon av ersättningarna för ekologisk produktion i programperiod 2014-2020 och tar över mark eller djurhållning som ingår i ett åtagande för certifierad ekologisk produktion från programperiod 2007-2013 kan åtagandet 2014-2020 bli antingen omställning till ekologisk produktion eller ekologisk produktion eller en kombination av dessa.

Det som avgör vilka eller vilket åtagande som övertagaren får 2014-2020 är om marken eller djurhållningen i åtagande från 2007-2013 är under omställning eller ekologisk produktion.

24 § Om övertagaren har sökt ett åtagande för vallodling i programperiod 2014-2020 och tar över ett åtagande vallodling från programperiod 2007-2013 gäller följande undantag från 18 §:

1. Om övertagandet sker senast sista ändringsdag överförs de skiften som ingår i ansökan om vallodling 2007-2013, till ansökan om utbetalning för vallodling 2014-2020 och ingår i åtagandet 2014-2020.

2. Om övertagandet sker efter sista ändringsdag kan inte ansökan om åtagande 2014-2020 godkännas. De skiften som ingår i ansökan om vallodling 2014-2020 överförs då till ansökan om vallodling 2007-2013 och får då samma slutår och ska skötas enligt de villkor som gäller för det befintliga åtagandet.

Hur får ett befintligt åtagande anpassas?

25 § Om länsstyrelsen eller Jordbruksverket vid en kontroll eller på annat sätt fastställer att ett åtagandes omfattning skiljer sig från den omfattning sökanden angivit i sin ansökan om åtagande, ska stödmyndigheten anpassa åtagandets omfattning till de fastställda uppgifterna.

Hur får ett befintligt åtagande minskas eller avslutas?

26 § Ett åtagande som minskas eller avslutas i förtid kan leda till återkrav för aktuella delar.

27 § Ett åtagande får minskas eller avslutas i förtid utan återkrav i vissa fall.

1. Enligt 8 kap 6§ och 9 kap. 11 § i förordningen om stöd för landsbygdsutveckling.

2. Åtagandet kan inte överföras till annan lantbrukaren enligt artikel 47.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013¹³ om marken, eller den ersättningsgrundande enheten överförs enligt följande:

- a. ett arrende eller ett avtal om nyttjanderätt inte kan förlängas,
- b. marken, eller den ersättningsgrundande enheten inte längre finns kvar i sökandens ägo på grund av försäljning,
- c. om marken som berörs av åtagandet överläts.

3. Om sökanden upphör helt med jordbruksverksamhet,

4. Vid force majeure och exceptionella händelser enligt art. 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013¹⁴ och enligt art. 4 i Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014¹⁵.

Utbetalning

Vad krävs för att få full utbetalning?

28 § För att lantbrukaren ska beviljas full utbetalning för miljöersättningar eller ersättningar för ekologisk produktion måste lantbrukaren följa tvärvillkoren och basvillkoren enligt bilaga 2.

För att lantbrukaren ska beviljas full utbetalning för kompensationsstöd måste lantbrukaren följa tvärvillkoren.

29 § För att vara berättigad till utbetalning av ersättning enligt 6, 8 och 9 kap. ska lantbrukaren ha sått eller planterat grödan senast den 30 juni ansökansåret.

30 § Om potatis, grönsaker, frövall, kryddväxter odlas på ett skifte kan ersättning lämnas även för vändtegar som hör till skiftet och som behövs för odlingen.

Hur får utbetalningar kombineras?

31 § Utbetalning av ersättning enligt denna författning för våtmarker och dammar får kombineras med utbetalning av andra motsvarande enligt förordningen (SJVFS 1995:133) om miljöstöd, förordningen (1997:1336) om miljöstöd, förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder, samt förordningen (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder inom samma företag men inte för samma mark.

---

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 EUT L 347, 20.12.2013, s 487 (Celex 32013R1305).

¹⁴ Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014 av den 11 mars 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet och villkor för avslag på eller indragning av betalningar samt administrativa sanktioner som gäller för direktstöd, landsbygdsutvecklingsstöd och tvärvillkor EUT L 347, 20.12.2013, s 549 (Celex32013R1306).

¹⁵ EUT L 181, 20.6.2014, s 48 (Celex32014R0640).

32 § Lantbrukare som får ersättning för mark i ekologisk produktion eller ersättning för omställning till ekologisk produktion i programperiod 2014-2020 kan inte samtidigt få ersättning på samma mark för traditionell odling av bruna bönor enligt åtagande i programperiod 2007-2013

Undantag

33 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i detta kapitel.

Övriga regleringar för miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion och kompensationsstöd

34 § Grundläggande bestämmelser om miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion och kompensationsstöd finns i:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005¹⁶,

2. Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 807/2014 av den 11 mars 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samt om införande av övergångsbestämmelser¹⁷

3. Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 av den 17 juli 2014 om regler för tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)¹⁸,

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitikerna och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008¹⁹,

5. Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 809/2014 av den 17 juli 2014 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet, landsbygdsutvecklingsåtgärder och tvärvillkor²⁰,

6. Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014 av den 11 mars 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet och villkor för avslag på eller indragning av betalningar samt administrativa sanktioner som gäller för direktstöd, landsbygdsutvecklingsstöd och tvärvillkor²¹,

---

¹⁶ EUT L 347, 20.12.2013, s 487 (Celex 32013R1305).

¹⁷ EUT L 227, 31.7.2014, s 1 (Celex 32014R0807).

¹⁸ EUT L 227, 31.7.2014, s 18 (Celex 32014R0808).

¹⁹ EUT L 347, 20.12.2013, s 549 (Celex32013R1306).

²⁰ EUT L 227, 31.7.2014, s 69 (Celex32014R0809).

²¹ EUT L 181, 20.6.2014, s 48 (Celex32014R0640).

7. Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91²²,

8. Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll²³,

9. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 av den 17 december 2013 om regler för direktstöd för lantbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 73/2009²⁴, samt

10. Förordning (2015:XX) om stöd för landsbygdsutveckling.

35 § I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:2) om ansökan för vissa jordbruksstöd, finns bl.a. bestämmelser om:

1. ansökan om åtagande,
2. ansökan om utbetalning,
3. sista ändringsdag, och
4. anmälan om övertagande.

2 kap. SKALA FÖR AVDRAG PÅ GRUND AV VILLKORSFEL

Bestämmelser för alla villkor i alla ersättningsformer

1 § Reglerna i detta kapitel gäller avdrag på grund av villkorsfel och hel eller delvis hävning av åtaganden för samtliga ersättningar i denna föreskrift.

2 § Om stödmyndigheten konstaterar att en lantbrukare inte följt ett villkor ska myndigheten göra ett avdrag från utbetalningen eller häva åtagandet helt eller delvis. Det framgår av 3-11 §§ och bilaga 3 hur stora avdragen ska vara samt när hel eller delvis hävning ska ske.

3 § Om det finns särskilda skäl kan stödmyndigheten medge undantag från bestämmelserna i det här kapitlet.

Allmänt råd till 3 §

Stödmyndigheten bör göra mindre villkorsavdrag eller inget avdrag alls om villkorsfelet beror på särskilda skäl.

Följande situationer kan till exempel vara särskilda skäl:

- 1. Extremt väder som inte är tillräckligt allvarligt för att vara force majeure kan vara särskilda skäl så som regn under hela skördeperioden.*
- 2. Försenad sådd då grödan blivit förstörd och behöver sås om.*
- 3. Vilt som äter upp skörden, på ett sätt som är svårt att förutse och förebygga.*
- 4. Rovdjursangrepp som är svåra att förutse och förebygga.*

²² EUT L 189, 20.7.2007, s 1 (Celex32007R0834).

²³ EUT L 250, 18.9.2008, s 1 (Celex32008R0889).

²⁴ EUT L 347, 20.12.2013, s 608 (Celex3202013R1307)

5. *Bekämpning av växt- eller djursjukdomar och invasiva arter.*
6. *När det beräknade avdraget för igenväxning är orimligt då marken där igenväxningen finns sammanfaller med den ytan som orsakar neddragning enligt pro rata.*

Om lantbrukaren själv meddelar myndigheten om villkorsfelet kan även det utgöra särskilda skäl för att göra mindre avdrag eller inget avdrag alls. Det gäller inte om lantbrukaren är informerad om en kommande kontroll.

Vad är ett upprepat fel?

4 § Stödmyndigheten ska bedöma om lantbrukaren har upprepat ett fel när följande förutsättningar är uppfyllda.

1. Felet konstaterades även det år som villkoret senast kontrollerades,
2. Stödmyndigheten meddelade lantbrukaren om det felet då,
3. Det är samma villkor som inte är uppfyllt och
4. Felet återkommer eller har inte åtgärdats under programperiod 2014-2020.

Dubbelt villkorsavdrag

5 § Om lantbrukaren upprepat ett villkorsfel enligt 4 § inom en ersättningsform ska stödmyndigheten göra ett dubbelt villkorsavdrag, under förutsättning att inget annat framgår enligt bilaga 3, för det konstaterade upprepade felet.

Hel eller delvis hävning av åtagande

6 § För miljöersättningen vallodling och ersättningarna för ekologisk produktion ska stödmyndigheten häva åtagandet om de konstaterar villkorsfel på 30 procent eller mer av den areal som ingår i ansökan om utbetalning. För kompensationsstödet ska stödmyndigheten avslå utbetalningen om de konstaterar villkorsfel på 30 procent eller mer av den areal som ingår i ansökan om utbetalning.

För miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar ska stödmyndigheten häva åtagandet om de konstaterar villkorsfel på 30 procent eller mer av den areal som ingår i åtagandet. Det gäller inte om de konstaterar fel på villkor enligt 3 kap. 14 eller 16 §§ eller om marken är betad men inte tillräckligt väl avbetad för att uppfylla villkoren i 11, 13 eller 15 §§ punkt 2.

Utöver första stycket ska stödmyndigheten häva åtagandet för ersättningarna för ekologisk produktion om de konstaterar ett eller flera villkorsfel som är av stor betydelse för certifieringen.

7 § För miljöersättningen betesmarker och slåtterängar ska stödmyndigheten häva åtagandet för all mark inom en markklass på ett skifte om den konstaterar igenväxning på mer än 30 procent av markklassarealen på skiftet.

8 § Om lantbrukaren har upprepat ett fel på mer än 20 procent av all konstaterad areal eller antal djur inom ersättningsformen, vid första tillfället felet konstateras samt det år upprepningen sker, ska stödmyndigheten häva åtagandet.

9 § För miljöersättningen betesmarker och slåtterängar ska stödmyndigheten, utöver vad som står i 8 §, häva åtagandet för all mark inom en markklass på ett skifte om den konstaterar upprepad igenväxning på mer än 20 procent på samma skifte.

Minskning av ersättning vid villkorsfel på en viss areal eller ett visst antal djur

10 § Vid villkorsfel på en viss areal ska stödmyndigheten räkna ut storleken på avdraget på följande sätt:

1. Om en större areal konstateras på ett skifte än vad lantbrukaren har sökt utbetalning för ska mellanskillnaden kompensera för areal med villkorsfel på det skiftet.

2. Det procentuella avdraget av arealen på blocket på grund av pro rata-neddragning ska användas också vid beräkning av areal med villkorsfel på skiftet.

Villkorsavdrag får inte vara större än årets utbetalning av ersättning,

1. för skiftet eller
2. för det aktuella djurslaget.

3 kap. BETESMARKER OCH SLÅTTERÄNGAR

Vilka krav finns för att få ersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar?

1 § Första året i åtagandeperioden ska all åtagandearal också omfattas av lantbrukarens ansökan om utbetalning. De övriga åren räcker det med att skiften motsvarande 75 procent av befintlig åtagandearal finns med i ansökan om utbetalning. Varje enskilt skifte måste dock finnas med i ansökan om utbetalning minst vartannat år.

2 § Lantbrukaren kan få ersättning för skötsel som bevarar och förstärker hävdberoende natur- och kulturmiljövärden i följande fastställda markklasser:

1. betesmarker och slåtterängar med allmänna värden,
2. betesmarker med särskilda värden,
3. slåtterängar med särskilda värden,
4. mosaikbetesmarker,
5. alvarbete,
6. skogsbete,
7. gräsfattiga marker.

Markklasserna kan inte överlappa varandra. Utöver dessa markklasser kan lantbrukare få ersättning för mark som saknar fastställd markklass men som uppfyller definitionen för betesmark eller definitionen för slåtteräng i 1 kap. 2 §. Skötseln ska utföras på samma mark under hela åtagandeperioden.

3 § Lantbrukaren kan inte få ersättning för mark som samtidigt får miljöersättning för restaurering av betesmarker och slåtterängar, fåbodar eller miljöinvestering för engångsröjning enligt förordning (2015:XX) om stöd för landsbygdsutveckling. Det är inte heller möjligt att få ersättning för skötsel på mark där länsstyrelsen bedömer att skötseln motverkar att syftet med stödet uppnås.

Vilka kriterier måste marken uppfylla för att kunna få en fastställd markklass?

4 § Stödmyndigheten fattar beslut om vilka marker som berättigar till ersättning samt fastställer markklassen. Följande ska framgå:

1. En motivering med beskrivning till vilken markklass skiftet ska ha.
2. En bestämd markklass med en yta och areal.

5 § För att marken ska uppfylla kriterierna för de fastställda markklasserna betesmarker med särskilda värden, slätterängar med särskilda värden eller mosaikbetesmarker krävs att:

1. Den aktuella definitionen i 1 kap. 2 § är uppfylld.
2. Marken har höga kulturvärden kopplade till odlingslandskapet eller höga naturvärden som visar på långvarig slätter- eller beteshävd. Dessa värden ska gynnas av särskild skötsel enligt minst ett av de särskilda skötselvillkoren i 14 eller 16 §§.
3. Om marken har värden som är kopplade till fältskiktet får den endast i liten grad vara påverkad av gödsling eller andra produktionshöjande åtgärder. Om marken däremot har värden som är kopplade till annat än fältskiktet får den inte vara starkt påverkad av gödsling eller andra produktionshöjande åtgärder.
4. Ett eller flera av de särskilda skötselvillkoren i 14 eller 16 §§ ska vara fastställda.

Stödmyndigheten fastställer de särskilda skötselvillkoren enligt 14 eller 16 §§ för marken.

6 § För att marken ska uppfylla kriterierna för de fastställda markklasserna alvarbete, skogsbete eller gräsfattiga marker krävs att den aktuella definitionen i 1 kap. 2 § är uppfylld. Om stödmyndigheten bedömer att marken är i behov av särskilda skötselvillkor enligt 16 § ska dessa vara fastställda.

7 § För att marken ska uppfylla kriterierna för den fastställda markklassen betesmarker och slätterängar med allmänna värden krävs att marken uppfyller definition för betesmark eller definitionen för slätteräng enligt 1 kap. 2 § samt inte uppfyller kriterierna för betesmark med särskilda värden eller slätteräng med särskilda värden enligt 5 §.

Vilka åtgärder får inte utföras på marken?

8 § På skifte som ingår i ett åtagande för betesmarker och slätterängar är det inte tillåtet att:

1. använda växtskyddsmedel,
2. gödsla,
3. jordbearbeta,
4. göra insådd,
5. bedriva täkt av sten eller jord,
6. genomföra åtgärder som riskerar att skada fornlämningar eller värdefulla landskapselement enligt bilaga 6,
7. andra åtgärder som kan skada natur- och kulturvärden på skiftet.

Skötsel

9 § Det finns två nivåer av åtagande. Länsstyrelsen kan besluta om ett åtagande på åtagandenivån allmän skötsel eller om ett åtagande på åtagandenivån särskild skötsel.

Allmän skötsel

10 § Länsstyrelsen kan besluta om ett åtagande på åtagandenivån för allmän skötsel om lantbrukaren har ansökt om ett åtagande för betesmarker och slätterängar och om marken har en fastställd markklass som är betesmarker och slätterängar med allmänna värden, betesmarker med särskilda värden eller slätteräng med särskilda värden. Detta är även möjligt om marken uppfyller definitionen för betesmark eller definitionen för slätteräng enligt 1 kap. 2 §, men saknar fastställd markklass.

Vad krävs för att få ersättning för allmän skötsel?

11 § För att lantbrukaren ska få ersättning för allmän skötsel ska marken skötas på följande sätt:

1. Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden.

2. Marken ska varje år skötas så att ingen skadlig ansamling av förna sker.

3. Betesmarker ska varje år betas av. Det ska vara genomfört vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober. Från och med år två i åtagandet får bete vartannat år ersättas med slätter om det utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska då ske under perioden 1 juli till 31 oktober och skörden ska tas bort.

4. Slätterängar ska varje år slås på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska ske under perioden 1 juli till 31 oktober och skörden ska tas bort.

Det är möjligt att göra undantag från punkt 2, 3 och 4 om den enskilda marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och om villkoren 1 § är uppfyllda.

Särskild skötsel

12 § Länsstyrelsen kan besluta om ett åtagande på åtagandenivån för särskild skötsel om lantbrukaren har ansökt om det och om marken har en fastställd markklass som är betesmarker med särskilda värden, slätterängar med särskilda värden, skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmarker eller gräsfattiga marker.

Vad krävs för att få ersättning för särskild skötsel för betesmarker med särskilda värden och slätterängar med särskilda värden?

13 § För att lantbrukaren ska få ersättning för särskild skötsel för betesmarker med särskilda värden och slätterängar med särskilda värden ska marken skötas på följande sätt:

1. Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden.

2. Marken ska varje år skötas så att ingen skadlig ansamling av förna sker.

3. Betesmarken ska varje år betas av. Det ska vara genomfört vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober. Från och med år två i åtagandet får bete vartannat år ersättas med slätter om det utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska ske under perioden 1 juli till 31 oktober och skörden ska tas bort,

4. Slätterängen ska varje år slås med klippande eller skärande redskap på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska ske under perioden 1 juli till 31 oktober och skörden ska tas bort. Ängen ska varje år vara fagad.

Det är möjligt att göra undantag från punkt 2, 3 och 4 om den enskilda marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och om villkoren i 1 § är uppfyllda.

14 § Utöver skötselvillkoren i 13 § ska de av följande särskilda skötselvillkor som länsstyrelsen beslutat enligt 5 § vara uppfyllda för betesmarker med särskilda värden och slåtterängar med särskilda värden:

1. reglering av tillskottsfodring av betesdjur,
2. när på året bete eller slåtter ska ske,
3. vilket utseende vegetationen, inklusive träd och buskar, ska ha vid vegetationsperiodens slut,
4. skötsel och underhåll av värdefulla landskapselement.

Länsstyrelsen ska precisera tillämpningen av dessa särskilda skötselvillkor för den enskilda marken.

Vilken skötsel krävs för att få ersättning för särskild skötsel för skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmarker och gräsfattiga marker?

15 § För att lantbrukaren ska få ersättning för särskild skötsel för skogsbete, alvarbete, mosaikbete och gräsfattiga marker krävs att marken sköts på följande sätt:

1. Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden.

2. Marken ska varje år betas av så att det finns en tydlig betespåverkan över hela skiftet och så att ingen skadlig ansamling av förna sker. Detta ska vara genomfört vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober. Länsstyrelsen får besluta att bete kan ersättas med slåtter om den utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska då ske under perioden 1 juli till 31 oktober och skörden ska tas bort.

Det är möjligt att göra undantag från punkt 2 om marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och om villkoren i 1 § är uppfyllda.

16 § Utöver skötselvillkoren i 15 § ska de av följande särskilda skötselvillkor som länsstyrelsen beslutat enligt 5 eller 6 §§ vara uppfyllda för skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmark och gräsfattiga marker:

1. reglering av tillskottsfodring av betesdjur,
2. när på året bete ska ske,
3. vilket utseende vegetationen, inklusive träd och buskar, ska ha vid vegetationsperiodens slut,
4. skötsel och underhåll av värdefulla landskapselement.

Länsstyrelsen ska precisera tillämpningen av de särskilda skötselvillkoren för den enskilda marken.

Undantag

Vilka undantag finns?

17 § För samtliga marker som ger rätt till ersättning för betesmarker och slåtterängar får länsstyrelsen besluta om:

1. Undantag från förbudet mot att använda växtskyddsmedel, enligt 8 §, om detta krävs för att bekämpa växtsjukdomar och invasiva främmande arter som hotar att skada områdets natur- och kulturmiljövärden.

2. Undantag från förbudet mot att utföra åtgärder som riskerar att skada landskapselement samt natur- och kulturvärden på marken, enligt 8 §, om föreskrifter har beslutats eller beslut har fattats om förebyggande åtgärder enligt epizootilagen (1999:657). Av samma anledning får länsstyrelsen även ett enskilt år besluta om undantag från att marken varje år ska betas av så att ingen skadlig ansamling av förna sker enligt 11 §, 13 § och 15 §.

3. Undantag från att marken måste skötas varje år så att ingen skadlig ansamling av förna sker, genom bete eller slåtter, enligt 11 §, 13 § och 15 §, om exceptionella väderleksförhållanden eller högt vattenstånd gör det omöjligt att sköta marken enligt regelverket. Ersättningen får i detta fall anpassas efter den skötsel som varit möjlig att genomföra.

4. Att tillåta markstörning, gödsling, täkt av sten eller jord, enligt 8 §, eller andra åtgärder om det sker med syfte att bevara natur- och kulturvärden i området.

5. Undantag från kravet att igenväxning ska hållas borta, enligt 11 §, 13 § och 15 §, om det görs för att stärka artbeståndet av en hotad art, under förutsättning att syftet med stödet ändå uppnås. Till hotade arter räknas arter på Artdatabankens rödlista i någon av kategorierna sårbar, starkt hotad eller akut hotad samt arter som omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter eller nämns i Artskyddsförordningen (2007:845).

För blötare slåtterängar som ingår i ett åtagande kan länsstyrelsen besluta om undantag, när det gäller i vilken omfattning skörden ska tas bort, om det ökar miljönyttan eller om det är mycket svårt att föra bort skörden. Det samma gäller för slåtterängar som även ingår i ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar

Komplement till miljöersättning för betesmarker och slåtterängar

18 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementen lieslätter, lövtäkt, efterbete, höhantering, bränning och svårtillgängliga platser. Komplementen ska syfta till att bevara och förstärka natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen fastställer omfattning och villkor.

Lieslätter

Vad kan man få ersättning för?

19 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet lieslätter om marken har markklassen slåtterängar med särskilda värden och ett åtagande för särskild skötsel. Dessutom ska minst ett av följande kriterier vara uppfyllda:

1. Slätterängen har natur- eller kulturvärden som gynnas av lieslätter, eller
2. Det ska inte vara möjligt att sköta slätterängen rationellt på grund av att marken är stenbunden, trädrik, blöt eller sluttande.

Vilken skötsel krävs?

20 § Slåttern ska ske med lie eller motormanuell minislätterbalk. Högst 25 procent av marken får slås med traktor och slåtterbalk. Länsstyrelsen får besluta att slåtter bara får ske med lie eller andra redskap, särskilda metoder för slåtter och när åtgärderna ska ske.

21 § Det är marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och villkoren i 1 § är uppfyllda behöver inte slåtern utföras.

Lövtäkt

Vad kan man få ersättning för?

22 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet lövtäkt om marken har markklassen betesmarker med särskilda värden, slåtterängar med särskilda värden, mosaikbetesmarker eller gräsfattiga marker och ett åtagande för särskild skötsel. Dessutom ska följande kriterier vara uppfyllda:

1. Marken har natur- eller kulturvärden som gynnas av lövtäkt.
2. Åtagandet måste omfatta minst tre fastställda lövtäktsträd.
3. Åtagandet får som mest omfatta tjugo fastställda lövtäktsträd per hektar och block. Träden ska finnas kvar under hela åtagandeperioden.

Vilken skötsel krävs?

23 § Den skötsel som krävs för lövtäkt är följande:

1. Om ett träd ska nyhamlas ska detta göras det första året i åtagandet.
2. Lövtäkt ska utföras på varje enskilt lövtäktsträd minst en gång under åtagandeperioden och senast den 30 september det sista året i åtagandet.
3. Länsstyrelsen ska besluta om när lövtäkten ska ske, hur lövtäkten ska utföras och övrig löpande skötsel av lövtäktsträden.

Om det gynnar naturvärdena får länsstyrelsen besluta att enstaka år får undantas från löpande skötsel.

Efterbete

Vad kan man få ersättning för?

24 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet efterbete om marken har markklassen slåtterängar med särskilda värden och ett åtagande för särskild skötsel. Dessutom ska slåtterängen ha natur- eller kulturvärden som gynnas av efterbete.

Vilken skötsel krävs?

25 § Senast den 31 oktober ska återväxten vara avbetad så att ingen skadlig ansamling av förna sker. Länsstyrelsen får även besluta när efterbetet ska ske, med vilka djurslag efterbete ska ske och hur efterbetet ska genomföras.

26 § Det är marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och villkoren i 1 § är uppfyllda behöver inte efterbetet utföras.

Höhantering

Vad kan man få ersättning för?

SJVFS 2015:xx

27 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet höhantering om marken har markklassen slätterängar med särskilda värden och ett åtagande för särskild skötsel. Dessutom ska slätterängen ha natur- eller kulturvärden som gynnas av höhantering.

Vilken skötsel krävs?

28 § Efter slåttern ska höet torka på slätterängen innan det förs bort. Torkningen av höet ska ske antingen genom hässjning eller genom vändning.

29 § Länsstyrelsen får förutom skötselvillkoret i 28 § dessutom besluta om följande skötselvillkor:

1. Vilka metoder och redskap som ska användas vid torkning av höet.
2. Vilken typ av hässja, volm eller liknande som ska användas vid hässjning.
3. När bortförsel av höet ska ske.
4. Att lantbrukaren ska meddela länsstyrelsen när åtgärden genomförts.

30 § Det är marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och villkoren i 1 § är uppfyllda behöver inte höhanteringen utföras.

Bränning

Vad kan man få ersättning för?

31 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet bränning om marken har markklassen betesmarker med särskilda värden, slätterängar med särskilda värden eller mosaikbetesmarker och ett åtagande för särskild skötsel. Dessutom ska marken ha natur- eller kulturvärden som gynnas av bränning.

Om det gynnar naturvärdena får länsstyrelsen besluta att enstaka år får undantas från löpande skötsel.

Vilken skötsel krävs?

32 § Bränning eller andra åtgärder kopplade till bränning ska utföras löpande under åtagandeperioden.

33 § Länsstyrelsen ska förutom skötselvillkoret i 31 § dessutom besluta om följande skötselvillkor:

1. Vilket år olika delar av marken ska brännas.
2. Med vilka metoder bränningen ska ske.
3. När på året bränningen ska ske.

Svårtillgängliga platser

Vad kan man få ersättning för?

34 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet svårtillgängliga platser om marken är belägen på en ö utan fast landförbindelse eller svåråtkomliga

platser i väglöst land samt har ett åtagande för särskild skötsel på mark med någon av följande markklasser:

1. betesmarker med särskilda värden,
2. mosaikbetesmarker,
3. alvarbete,
4. skogsbete
5. gräsfattiga marker.

Ersättning får även lämnas för skötsel av svåråtkomliga slätterängar med särskilda värden i väglöst land.

Vilken skötsel krävs?

35 § För att få ersättning ska de villkor som anges för aktuell markklass i detta kapitel vara uppfyllda.

36 § Det är marken inte finns med i en ansökan om utbetalning kan lantbrukaren inte få någon utbetalning för komplementet. Detta gäller även om villkoren i 1§ är uppfyllda.

4 kap. RESTAURERING AV BETESMARKER OCH SLÅTTERÄNGAR

Vilken typ av mark kan få ersättning för restaurering av betesmarker och slätterängar?

1 § Lantbrukaren kan få ersättning för mark som har varit brukad som betesmark eller slätteräng. Marken ska ha eller kunna återfå höga natur- eller kulturvärden enligt något av följande:

1. Marken har vegetationstyper eller rester av sådana som visar på långvarig slätter- eller beteshävd.
2. Marken har växtarter som visar på långvarig hävd.
3. Marken har andra biologiska värden som gynnas av slätter- eller beteshävd.
4. Marken har djurarter som är beroende av långvarig betes- eller slätterhävd eller har goda förutsättningar att återfå sådana.
5. Marken har eller kan återfå höga kulturhistoriska värden.

2 § Lantbrukaren kan få ersättning för mark som är igenvuxen, ohävdad eller kan uppgraderas till annan markanvändning med högre miljönytta. Marken ska under åtagandeperioden, ha förutsättningar att kunna restaureras till någon av följande markklasser:

1. betesmarker med särskilda värden,
2. slätterängar med särskilda värden,
3. mosaikbetesmarker,
4. alvarbete,
5. skogsbete,
6. gräsfattiga marker, eller
7. fäbodbete med komplementet särskild skötsel.

3 § Lantbrukaren kan inte få ersättning för mark som samtidigt ingår i ett åtagande för betesmarker och slåtterängar eller ett åtagande för fåbodar i programperiod 2014-2020 eller i programperiod 2007-2013.

Marken får inte heller samtidigt ingå i miljöinvestering för engångsröjning i programperiod 2014-2020 eller miljöinvestering för restaurering av betesmarker och slåtterängar i programperiod 2007-2013.

4 § Mark som ingår i ersättningen för restaurering av betesmarker och slåtterängar, får samtidigt inte uppfylla förutsättningarna för miljöersättning för betesmarker och slåtterängar eller miljöersättningen för fåbodar i programperiod 2014-2020.

Marken får inte heller tidigare ha ingått i ett åtagande för betesmarker och slåtterängar eller ha fått miljöinvestering för restaurering av betesmarker och slåtterängar i programperiod 2007-2013. Länsstyrelsen får besluta om undantag från detta om:

1. målet för restaureringen är att uppfylla kraven för särskild skötsel av fåbodbete,
2. målet för restaureringen är att uppfylla kraven för annan markanvändning,
3. marken inte längre berättigar till ersättning på grund av ändrade regler för miljöersättning eller
4. marken tidigare har brukats av annan lantbrukare.

Vad krävs för att ett åtagande ska godkännas?

5 § Lantbrukaren får påbörja restaureringsåtgärderna först när en ansökan om restaurering har kommit in till länsstyrelsen och de har lämnat ett skriftligt besked om att åtgärderna får påbörjas.

6 § Länsstyrelsen fattar beslut om vilka marker som berättigar till ersättning samt fastställer markklassen för restaurering.

7 § Länsstyrelsen ska fastställa en restaureringsplan som innehåller:

1. En motivering till markklassen restaurering.
2. En markklass med en yta och areal som är lika stort som skiftet.
3. En beskrivning av befintliga natur- och kulturvärden samt målet med restaureringen.
4. Vilka åtgärder som ska göras för att restaurera området samt
5. Tidpunkt, metoder och omfattning för dessa åtgärder.

8 § Lantbrukaren ska följa planen för restaurering som länsstyrelsen har fastställt. Följande åtgärder är förbjudna och får inte göras på skiftet om det inte särskilt tillåts i restaureringsplanen:

1. använda växtskyddsmedel,
2. gödsla,
3. jordbearbeta,
4. göra insådd,
5. bedriva täkt av sten eller jord
6. genomföra åtgärder som riskerar att skada fornlämningar eller värdefulla landskapselement enligt bilaga 6,
7. andra åtgärder som kan skada natur- och kulturvärden på skiftet.

Länsstyrelsens slutbesiktning av restaureringen

9 § Slututbetalning av restaureringen det sista året i åtagandeperioden kan göras först efter att länsstyrelsen har genomfört slutbesiktningen. Vid slutbesiktningen ska länsstyrelsen fastställa markklass för marken enligt 3 kap. 4-6 §§ eller 5 kap. 5 §. Den fastställda markklassen börjar gälla kalenderåret efter att restaureringen har avslutats.

Marken ska bevaras som betesmark efter restaureringen

10 § Marken som länsstyrelsen fastställer vid slutbesiktning ska uppfylla kriterierna för aktuell markklass och skötas enligt villkoren för aktivitetskravet i 9 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd. i fem år från och med kalenderåret efter att restaureringen har avslutats. Under dessa fem år får inte någon av de förbjudna åtgärderna enligt 4 kap. 8 § utföras på marken. Länsstyrelsen kan medge undantag enligt 3 kap. 17 §.

5 kap. FÄBODAR

Vilka krav finns för att få ersättning för fäbodar?

1 § Lantbrukaren kan få ersättning för att bevara miljön runt fäboden. Minsta tillåtna åtagande för fäbodar är 1 godkänd fäbod i bruk och 6 hektar sammanhängande fäbodbete per fäbod. För att berättiga till ett åtagande måste även marken vid varje fäbod betas med minst 1,2 djurenheter per år av djurslagen nötkreatur, får eller get.

2 § För att länsstyrelsen ska kunna fastställa en godkänd fäbod i bruk ska följande krav vara uppfyllda:

1. Fäboden innehåller minst en byggnad i traditionell stil med fungerande permanent tak. Byggnaden ska vara ursprunglig, restaurerad eller återuppbyggd.
2. Fäboden har historiskt brukats som fäbod.
3. Byggnader på fäboden används inte som permanentbostad och fäboden är tydligt avgränsad från hemgården både geografiskt och funktionsmässigt.
4. Fäboden uppfyller de särskilda kriterierna för fäbod som länsstyrelsen har beslutat om i länets handlingsplan.
5. Djuren vistas inte på fäboden eller fäbodbetet tidigare än 1 maj eller senare än 31 oktober.

När ett flerfäbodsystem som är godkänt av länsstyrelsen tillämpas är kriterierna de samma både för huvudfäboden och kompletterande fäbodar.

3 § Länsstyrelsen fastställer arealen för samtliga skiften med fäbodbete. Åtagandearalen måste vara minst 6 hektar sammanhängande fritt bete eller bete i storhågn per fäbod. Dessutom får den inte vara större än:

1. antal djurenheter på fäboden, eller i flerfäbodsystemet, det första året i åtagandet multiplicerat med 5 hektar,
2. den tillgängliga fäbodbetesarealen per fäbod,
3. det antal djurenheter länsstyrelsen eventuellt beslutat att det maximala får vara per fäbod, eller flerfäbodsystem, multiplicerat med 5 hektar.

Dessutom ska länsstyrelsen ta hänsyn till fäbodens traditionella användande samt andra uppgifter som har betydelse för åtagandet och som framgår av länets handlingsplan. Vidare ska länsstyrelsen ta hänsyn till vilket område som används till bete av djuren vid fäboden.

4 § Länsstyrelsen ska även fastställa om marken har markklassen fäodsbete som ger rätt till gårdsstöd eller fäodsbete som inte ger rätt till gårdsstöd. Följande ska även framgå:

1. En motivering med beskrivning till vilken markklass skiftet ska ha.
2. En bestämd markklass med en yta och areal.

Vilka åtgärder får inte utföras på marken?

5 § På skifte som omfattas av åtagande för fäbodan är det inte tillåtet att:

1. använda växtskyddsmedel,
2. gödsla,
3. jordbearbeta,
4. göra insådd,
5. bedriva täkt av sten eller jord,
6. genomföra åtgärder som riskerar att skada fornlämningar eller värdefulla landskapselement enligt bilaga 6,
7. andra åtgärder som kan skada natur- och kulturvärden på skiftet.

Vilka villkor ställs på fäbodens skötsel?

6 § Åtagandearealen ska varje år betas med ett betestryck på minst 0,2 djurenheter per hektar. De tillåtna djurslagen är nötkreatur, får, get eller häst. Djuren ska vistas vid fäboden minst två månader i sträck under fäbodsäsongen eller den tid som länsstyrelsen fastställer. Vid flerfäbodssystem ska djur vistas vid alla ingående fäbodan minst två månader. Vid flerfäbodssystem kan länsstyrelsen även bestämma under vilken period djuren ska vistas vid vilken fäbod. Ett djur kan endast tillgodoräknas en fäbod per säsong.

7 § Länsstyrelsen kan besluta om undantag från hur länge djuren ska vistas vid fäboden:

1. I de fall djuren under en period efterbetar slåtterängar som ligger vid fäboden.
  2. I de fall djuren på grund av särskilda skäl inte bör vistas på fäboden under delar av säsongen.
- Ersättningen får i dessa fall anpassas efter den skötsel som varit möjlig att genomföra.

8 § Utöver skötselvillkoret i 6 §, ska de av följande särskilda skötselvillkor som länsstyrelsen beslutat om vara uppfyllda för fäodsbetet:

1. reglering av tillskottsutfodring av betesdjur,
2. när på året bete ska ske,
3. hur många djurenheter samt djur av respektive djurslag som är tillåtna att finnas vid fäboden,
4. reglering av bete med vissa djurslag.

Länsstyrelsen får precisera tillämpningen av de särskilda skötselvillkoren för den enskilda marken.

Vilka undantag finns?

9 § För samtliga marker som ger rätt till ersättning för fäbodbeta får länsstyrelsen besluta om:

1. Undantag från förbudet mot att använda växtskyddsmedel, enligt 5 §, om det krävs för att bekämpa växtsjukdomar och invasiva främmande arter som hotar att skada områdets natur- och kulturmiljövärden,

2. Undantag från förbudet mot att utföra åtgärder som riskerar att skada biotopskyddade landskapselement samt natur- och kulturvärden på marken, enligt 5 §, om föreskrifter har beslutats eller beslut har fattats om förebyggande åtgärder enligt epizootilagen (1999:657). Av samma anledning får länsstyrelsen även ett enskilt år besluta om undantag från kravet på betestryck, enligt 6 §.

3. Undantag från kravet på betestryck, enligt 7 §, om exceptionella väderleksförhållanden eller högt vattenstånd gör det omöjligt att sköta marken enligt regelverket. Ersättningen får i detta fall anpassas efter den skötsel som varit möjlig att genomföra.

4. Att tillåta markstörning, gödsling, täkt av sten eller jord, enligt 5 §, eller andra åtgärder om det sker med syfte att bevara natur- och kulturvärden i området.

Komplementet särskild skötsel av fäbodbeta

Vad kan man få ersättning för?

10 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet särskild skötsel av fäbodbeta om det finns ett åtagande för fäbodbeta på marken och följande förutsättningar är uppfyllda:

1. Marken ska ha natur- och eller kulturvärden knutna till långvarig fäboddrift som gynnas av den särskilda skötseln. Dessa värden kräver särskild skötsel enligt minst ett av villkoren enligt 11 §.

2. Marken ska vara öppen fäbodvall eller bestå av fäbodskog. I fäbodskogen ska trädbeståndet till övervägande del vara spontant uppkommet och ha inslag av gamla träd eller på annat sätt visa på lång kontinuitet i trädsiktet. Beståndet ska även sakna påtagliga indikationer på trakthyggesbruk,

3. Marken uppfyller de särskilda kriterierna för komplementet som länsstyrelsen fastställt i handlingsplanen.

4. Ett eller flera av skötselvillkoren i 11 § ska vara fastställda.

Länsstyrelsen fastställer omfattning och villkor för komplementet.

Vilken skötsel krävs?

11 § De skötselvillkor som länsstyrelsen beslutat om ska vara uppfyllda:

1. villkor för vegetationens utseende,
2. villkor för skötsel och underhåll av värdefulla landskapselement,
3. villkor för användande och synliggörande av fäbodstigar,
4. villkor för att träd och buskar av igenväxningskaraktär ska tas bort senast 31 oktober första stödåret och därefter hållas borta under hela åtagandeperioden.

6 kap. VALLODLING

Vad kan man få ersättning för?

1 § Lantbrukare som odlar flerårig slätter- och betesvall eller frövall som är korrekt anlagd och sköts enligt villkoren i 3-7§§ kan söka ersättningen.

Vilken variation av areal vall i ansökan om utbetalning är möjlig?

2 § Den som söker ska varje år odla vall enligt villkoren och söka utbetalning på en areal som motsvarar minst 80 procent av åtagandet och högst 120 procent av åtagandet.

Vallen ska vara huvudgröda

3 § Vallen ska vara huvudgröda minst tre år i följd. De tre åren räknas från första året vallen finns med i ansökan om utbetalning. Vallen får brytas tidigast 31 juli det tredje året.

För stödår 2015 är det möjligt att räkna de tre åren från och med 2014 om vallen ingick i ett åtagande för vallodling i programperiod 2007-2013 och om lantbrukaren sökte utbetalning för det 2014.

Vilka villkor finns det för att få ersättning?

4 § Vallen är korrekt anlagd om följande är uppfyllt:

1. Vallen är sådd med vallgräs, vallbaljväxter eller en blandning av dessa.
2. Högst 50 procent insektsfrämjande fröblandning eller andra smakliga örter får blandas i vid sådden.

5 § Vallen ska bestå av godkänd vallgröda. Vallen är godkänd om grödan som täcker marken består av vallgräs, vallbaljväxter eller en blandning av dessa och har ett fodervärde. Dessutom får smakliga smalbladiga gräs och örter också ingå men får inte vara dominerande. Rörflen får ingå i grödan om den sköts som vall.

Vilka skötselvillkor gäller?

6 § På vallen får inga växtskyddsmedel spridas utom vid brytning av vallen.

7 § Vallen ska skötas varje år genom att någon av följande åtgärder är utförd senast den 31 oktober:

1. Vallen är slagen minst en gång och skörden är bortförd.
2. Vallen är betad motsvarande en vallskörd.

7 kap. SKÖTSEL AV VÅTMARKER OCH DAMMAR

Vilka förutsättningar gäller för att få ett åtagande för skötsel?

1 § För att lantbrukaren ska få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar ska länsstyrelsen:

- a. godkänna våtmarken och dammen och
- b. fastställa den areal som kräver skötsel och underhåll.

Detta ska ske senast sista ändringsdag det år ansökan om åtagande för skötsel av våtmark eller damm avser.

Vad gäller för att länsstyrelsen ska godkänna våtmarken eller dammen?

2 § Länsstyrelsen ska godkänna våtmarken eller dammen för miljöersättningen om den är en godkänd miljöinvestering. Länsstyrelsen kan också godkänna en våtmark eller damm som inte är anlagd eller restaurerad med miljöinvestering, men som motsvarar de krav som ställs på en miljöinvestering när det gäller:

1. omfattning och placering,
2. målet för åtgärderna,
3. vilka metoder eller material som ska användas samt
4. eventuella övriga villkor för projektet.

Vad innehåller åtagandet?

3 § När länsstyrelsen beslutar om åtagande för skötsel av våtmarker eller dammar ska följande framgå:

1. vilken areal som åtagandet omfattar,
2. om våtmarken eller dammen är anlagd eller restaurerad med syftet näringsrening, biologisk mångfald eller en kombination av dessa,
3. vilken del av våtmarken eller dammen som tillhör ägoslaget våtmark och vilken del av våtmarken som tillhör ägoslaget betesmark, om det är aktuellt
4. vilka förbud som gäller och om länsstyrelsen beviljat något undantag, samt
5. vilka skötselvillkor som gäller.

Vilka förbud gäller?

4 § På mark som omfattas av åtagande för skötsel av våtmarker och dammar är det inte tillåtet att:

1. sprida gödselmedel,
2. använda växtskyddsmedel,
3. utfodra fisk, kräftor eller andra djur,
4. sätta ut fisk, kräftor eller andra djur,
5. sprida kalk,
6. förstöra eller ta bort våtmarker eller dammar, som ingår i åtagandet.

Länsstyrelsen får besluta om undantag från förbud enligt punkterna 3, 4 och 5 om det sker för att ytterligare förstärka syftet med våtmarken eller dammen. Länsstyrelsen får besluta om undantag från förbud enligt punkterna 2-5 vid bekämpning av växtsjukdomar och invasiva arter som hotar att skada områdets natur- och kulturmiljövärden.

Vilka skötselvillkor gäller?

5 § För att få ersättning ska den som söker sköta våtmarken eller dammen på följande sätt:

- a. Dammvallar, brunnar och övriga anläggningar ska underhållas så att deras funktion består under hela åtagandeperioden.
- b. Vegetation som riskerar att försämra våtmarkens eller dammens funktion ska tas bort.

6 § Utöver skötselvillkoren i 5 § ska följande särskilda skötselvillkor som länsstyrelsen beslutat om vara uppfyllda:

1. förbud mot att tömma våtmarken helt,
2. hur vattennivån får variera,
3. villkor för vegetationens utseende,
4. villkor för bete och slåtter,
5. hur omgivande anläggningar och bebyggelse får uppföras.

Länsstyrelsen får precisera tillämpningen av de särskilda skötselvillkoren för den enskilda våtmarken eller dammen.

Länsstyrelsen får även besluta att villkor som kommer från slutbesiktningen av miljöinvestering ska gälla för åtagandet för skötseln.

8 kap. EKOLOGISK PRODUKTION OCH OMSTÄLLNING TILL EKOLOGISK PRODUKTION

Allmänna regler för växtodling och djurhållning

Hur kan ett åtagande för växtodling kombineras med djurhållning?

1 § För att få ett åtagande för ekologisk djurhållning krävs att den som söker har ett åtagande för ekologisk växtodling. För att få ett åtagande för omställning till ekologisk djurhållning krävs att den som söker antingen har ett åtagande för omställning till ekologisk växtodling eller ett åtagande för ekologisk växtodling.

Vilka krav gäller när den som söker ansluter sin produktion?

2 § För att få ersättning för ekologisk produktion eller omställning till ekologisk produktion ska den som söker:

1. Ansluta produktionen till ett godkänt kontrollorgan senast sista ansökningsdag det första året i åtagandeperioden. Den som söker ansluter produktionen genom att skriva under och lämna in ett anslutningsavtal till ett godkänt kontrollorgan.

3 § Senast den 15 juni ska den som söker:

- a. ansluta all växtproduktion som ingår i åtagandet eller ansökan om åtagande och
- b. ansluta all djurhållning som ingår i ansökan om utbetalning.

Vilka är skötselvillkoren?

4 § Lantbrukare som har ett åtagande för ekologisk produktion eller omställning till ekologisk produktion ska följa rådets förordning (EG) nr 834/2007²⁵ och kommissionens förordning (EG) nr 889/2008²⁶ för att få ersättning.

---

²⁵ EUT L 189, 20.7.2007, s. 1–23. (Celex 32007R0834).

Nötkreatur över 20 månaders ålder och som hålls på jordbruksföretag med högst 45 platser för uppbundna djur, får hållas uppbundna under stallperioden utan besättningsspecifikt tillstånd. Detta framgår av artikel 39 i förordning (EG) nr 889/2008²⁷. Nötkreatur i åldern 6-20 månader får vara uppbundna under sammanlagt 3 månader för att vänjas vid uppbinding²⁸.

Kontroll

5 § Lantbrukaren ska i sin ansökan godkänna att stödmyndigheten kontrollerar följande:

1. anslutningen till ett godkänt kontrollorgan,
2. anslutningens omfattning, samt
3. de resultat av kontrollorganets kontroller som har betydelse för bedömning av om lantbrukaren har uppfyllt villkoren för ersättningen.

Lantbrukaren ska se till att information och handlingar från det godkända kontrollorganet lämnas till stödmyndigheten inom begärd tid

Lantbrukaren godkänner att stödmyndigheten kontrollerar följande:

1. anslutningen till ett godkänt kontrollorgan,
2. anslutningens omfattning, samt
3. de resultat av kontrollorganets kontroller som har betydelse för bedömning av om lantbrukaren har uppfyllt villkoren för ersättningen.

Lantbrukaren ska se till att information och handlingar från det godkända kontrollorganet lämnas till stödmyndigheten inom begärd tid.

6 § Lantbrukaren ska göra det möjligt för länsstyrelsen att kontrollera de uppgifter som denne har lämnat och som rådets förordning (EG) nr 834/2007 och kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 ställer krav på. Kontrollerna ska ske mot bokföring, verifikationer, stödjande dokument eller motsvarande. Uppgifter behöver inte vara dokumenterade om de inte är relevanta för den typ av produktion lantbrukaren bedriver. Lantbrukaren spara all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättning under det år som utbetalningen avser.

Regler för växtodling

Vilka särskilda villkor finns för odling av vissa grödor?

7 § För att ge rätt till ersättning ska grödan odlas med sikte på god skörd och för det syfte som grödan har redovisats för i SAM-ansökan.

8 § Spannmål och proteingrödor ska odlas för att tröskas eller ensileras. Oljeväxter, oljelin, bruna bönor, konservärter och frövall ska odlas för att tröskas. Odling av stärkelsepotatis och hampa ger rätt till ersättning. Grönfoder ska bestå av ettåriga lantbruksgrödor och vara dugligt som foder för att ge rätt till ersättning. Vallgräs och vallbaljväxter får endast ingå som insädd i grönfoder.

---

²⁶ EUT L 250, 18.9.2008, s. 1–84. (Celex 32008R0889).

²⁷ EUT L 250, 18.9.2008, s. 1–84. (Celex 32008R0889).

²⁸ Jordbruksverket, beslut med dnr 4.7.16-5576/13.

Grödor som ger rätt till utbetalning inklusive vall får inte användas till energiproduktion.

Vilka särskilda villkor finns för hampa?

9 § Den som söker kan få ersättning för hampa endast om villkoren enligt artikel 32 och 35 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 är uppfyllda. Länsstyrelsen ska senast den 30 juni stödåret få in etikett från utsädesförpackningen samt uppgift om sort och utsädesmängd för de skiften där hampa odlas.

Vilka särskilda villkor finns för frövall?

10 § En frövall får endast bestå av en sort av vallbaljväxter eller vallgräs.

Den som söker ska kunna visa att det finns ett avtal med utsädesleverantör. Detta avtal ska finnas tillgängligt vid kontroll på plats.

Vilka särskilda villkor finns för frukt- och bärodling?

11 § För att en fruktodling ska ge rätt till ersättning, ska den ha minst 400 träd per hektar äpple (*Malus spp.*), päron (*Pyrus spp.*), plommon eller körsbär (*Prunus spp.*). Odling av surkörsbär (*Prunus cerasus*) ska ha minst 300 träd per hektar.

12 § För att en bärodling ska ge rätt till ersättning ska den ha minst

1. 30 000 plantor per hektar smultron (*Fragaria vesca*) eller lingon (*Vaccinium vitis-idaea*),
2. 16 000 plantor per hektar jordgubbar (*Fragaria ananassa*), tranbär (*Vaccinium spp.*) eller åkerbär (*Rubus arcticus*, *R x stellarcticus*),
3. 3 000 plantor per hektar hjortron (*Rubus chamaemorus*),
4. 2 000 plantor per hektar hallon, björnbär eller björnbärskorsningar (*Rubus spp.*),
5. 1 500 plantor per hektar vinbär (*Ribes spp.*), krusbär (*Ribes uva-crispa*), blåbär (*Vaccinium spp.*), nypon (*Rosa spp.*), aronia (*Aronia spp.*), rosenkvitten (*Chaenomeles spp.*) eller vindruvor (*Vitis spp.*),
6. 1 200 plantor per hektar havtorn (*Hippophae rhamnoides*) eller bärhäggmispel (*Amelanchier alnifolia*), eller
7. 600 plantor per hektar fläder (*Sambucus nigra*).

13 § Fruktträd ger rätt till ersättning även de år odlingen etableras eller förnygras. Den som söker ska dokumentera sina åtgärder i odlingen och visa upp dokumentationen vid kontroll.

14 § Bärodlingar ger rätt till ersättning även de år den som söker etablerar eller förnygrar odlingen.

Regler för djurhållning

Vilket är det minsta antal djur som krävs för att uppfylla djuråtagandet?

15 § Djurhållningen måste varje kalenderår under hela åtagandeperioden minst omfatta något av följande djurantal:

1. en tacka, en get eller en sugga under hållandeperioden,
2. ett nötkreatur i genomsnitt,
3. två djurenheter av värphöns i genomsnitt,
4. två djurenheter av slaktkycklingar i genomsnitt, eller
- 5 ett slaktsvin som levererats till slakteri.

16 § För utbetalning av ersättning för djurhållning i ekologisk produktion får endast åkermark med åtagande för ekologisk produktion användas vid beräkningen. För utbetalning av ersättning för djurhållning i omställning till ekologisk produktion får både åkermark i omställning till ekologisk produktion och åkermark i ekologisk produktion användas vid beräkningen.

Hur redovisas tackor, getter och suggor i ansökan om utbetalning?

17 § Lantbrukaren ska i ansökan om utbetalning ange det antal tackor, getter och suggor som utgör underlag för utbetalning av ersättning. Lantbrukaren ska hålla minst det antal djur som anges i ansökan om utbetalning enligt reglerna för ersättningarna för ekologisk produktion under en hållandeperiod av minst två månader. Hållandeperioden börjar dagen efter det att ansökan om utbetalning kommit in till länsstyrelsen.

18 § Med tackor och getter avses de hondjur som har satts in i avel eller som är äldre än ett år. Villkoret ska uppfyllas senast under hållandeperioden för ansökningsåret.

Hur får ersättningsberättigande tackor, getter och suggor bytas ut?

19 § Tackor, getter och suggor som angivits i ansökan om utbetalning kan bytas ut mot andra ersättningsberättigande tackor, getter eller suggor under hållandeperioden.

Bytet ska göras inom 10 dagar från det att de utbytta djuren togs från företaget. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det som angivits i ansökan om utbetalning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

20 § Uppgifter om nötkreatur som ska utgöra underlag för utbetalning av ersättning hämtas ur centrala nötkreatursregistret (CDB).

Räkningsperioden är från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret. Om det inte finns en ansökan om utbetalning för nötkreatur för åtagandet under föregående stödår, är räkningsperioden från och med den 1 januari till och med den 31 juli ansökningsåret.

Lantbrukaren som har haft ett åtagande för omställning till ekologisk produktion och året efter går över till ett åtagande för ekologisk produktion räknas nötkreaturen från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret. Om lantbrukaren inte har sökt utbetalning för nötkreatur i ersättningen under föregående stödår, är räkningsperioden från och med den 1 januari till och med den 31 juli ansökningsåret.

Lantbrukaren som har haft ett åtagande för miljöersättning för kretsloppsriktad produktion eller certifierad ekologisk produktion i programperiod 2007-2013 och

sökt utbetalning för certifierad ekologisk produktion av nötkreatur i ersättningen under föregående stödår, är räkningsperioden från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret för ersättningen för ekologisk produktion.

21 § Lantbrukaren kan bara tillgodoräkna sig de nötkreatur som finns redovisade på produktionsplatsen och som är anmälda till CDB i tid.

Ett djur får endast tillgodoräknas en lantbrukare vid ett och samma räkningstillfälle. Den dag ett djur rapporteras ut från en produktionsplats anses djuret tillhöra den utrapporterande produktionsplatsen.

Under förutsättning att det inte beror på lantbrukaren kan länsstyrelsen medge att ett djur som inte är anmält till CDB får räknas, om det finns särskilda skäl.

Hur redovisas och beräknas slaktsvin?

22 § Lantbrukare kan få ersättning för det antal slaktsvin som slakterier rapporterar för lantbrukarens produktionsplats till Jordbruksverkets slaktregister i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2009:43) om slakteriers rapportering avseende slaktade djur.

Räkningsperioden är från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret. Om det inte finns en ansökan om utbetalning för nötkreatur för åtagandet under föregående stödår, är räkningsperioden från och med den 1 januari till och med den 31 juli ansökningsåret.

Lantbrukare som har haft ett åtagande för omställning till ekologisk produktion och året efter går över till ett åtagande för ekologisk produktion räknas slaktsvinen från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret.

Lantbrukare som inte har sökt utbetalning för slaktsvin i ersättningen under föregående stödår, är räkningsperioden från och med 1 januari till och med 31 juli ansökningsåret.

Lantbrukare som har haft ett åtagande för miljöersättning för kretsloppsriktad produktion eller certifierad ekologisk produktion i programperiod 2007-2013 och sökt utbetalning för certifierad ekologisk produktion av slaktsvin i ersättningen under föregående stödår, är räkningsperioden från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret för ersättningen för ekologisk produktion

Under förutsättning att det inte beror på lantbrukaren kan länsstyrelsen medge att ett djur som inte är anmält till Jordbruksverkets slaktregister får räknas, om det finns särskilda skäl.

Hur redovisas och beräknas värphöns och slaktkycklingar?

23 § Lantbrukaren ska i ansökan om utbetalning ange det genomsnittliga antalet värphöns och slaktkycklingar som hålls under räkningsperioden.

Det genomsnittliga antalet värphöns och slaktkycklingar beräknas genom att antalet djur som sätts in, oavsett om de satts in före räkningsperioden, eller inte, multipliceras med antalet dagar som djuren hålls under räkningsperioden samt delas med antalet dagar i räkningsperioden. Värphöns ger rätt till ersättning först efter 16 veckors ålder. Vid omgångsuppfödning behöver man inte räkna bort slaktkycklingar och värphöns som dör eller behöver avlivas innan hela omgången tas ur produktion.

Räkningsperioden är från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret. Om det inte finns en ansökan om utbetalning för djurslaget under föregående stödår, är räkningsperioden från och med den 1 januari till och med den 31 juli ansökningsåret.

Lantbrukare som har haft ett åtagande för omställning till ekologisk produktion och året efter går över till ett åtagande för ekologisk produktion räknas djurslaget från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret. Om lantbrukaren inte har ansökt om utbetalning för djurslaget i ersättningen under föregående stödår, är räkningsperioden från och med den 1 januari till och med den 31 juli ansökningsåret.

Lantbrukaren som har haft ett åtagande för miljöersättning för kretsloppsriktad produktion eller certifierad ekologisk produktion i programperiod 2007-2013 och sökt utbetalning för certifierad ekologisk produktion av värphöns och slaktkycklingar i ersättningen under föregående stödår, är räkningsperioden från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret för ersättningen för ekologisk produktion.

9 kap. KOMPENSATIONSSTÖD

Vilka villkor gäller grödor som ingår i ansökan om utbetalning?

1 § Lantbrukaren ska sköta sina grödor enligt aktivitetskraven i 9 § i Statens Jordbruksverks föreskrifter om direktstöd (SJVFS 2014:41).

2 § Den som söker kompensationsstöd för vall, grönfoder eller andra grovfodergrödor på åkermark ska sköta grödan varje år genom att någon av följande åtgärder är utförd senast den 31 oktober:

1. Grödan är slagen minst en gång och skörden är bortförd.
2. Grödan är betad motsvarande en vallskörd

3 § Skötselvillkoren för betesmark och slåtteräng är följande:

Marken ska betas eller slås. Om marken slås ska skörden föras bort. Alla delar av skiftet ska vara synligt påverkad av bete eller slåtter. Det ska vara genomfört vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober.

Om länsstyrelsen har beviljat undantag från villkor för betesmarker och slåtterängar enligt reglerna i 3 och 5 kap. ska lantbrukaren få samma undantag i kompensationsstödet.

4 § För att ge rätt till ersättning ska växtodlingsgrödor odlas med sikte på god skörd och för det syfte som grödan har redovisats för i SAM-ansökan.

5 § Den som söker ersättning för spannmål måste minst odla den till full axgång innan odlingen skördas eller avbryts.

Hur ska ersättning beräknas för företag med marker inom flera stödområden?

6 § För lantbrukare med areal över gränsen för nedtrappning och areal i mer än ett område trappas stödet i första hand ned i områden med lägst hektarbelopp. Återstående nedtrappning görs i övriga områden efter stigande hektarbelopp.

7 § För lantbrukare med fodergrödor inom flera stödområden, för vilka olika arealfaktorer tillämpas, får lantbrukaren ersättning enligt den arealfaktor som används för det stödområde där företagets brukningscentrum ligger. Om brukningscentrum ligger utanför stödområdet, tillämpas den arealfaktor som gäller för stödområdet med högst krav på antal djurenheter per hektar.

Vilka är kraven på djurhållning och redovisning av djur?

8 § Lantbrukaren ska i ansökan om utbetalning ange det antal tackor och getter som utgör underlag för utbetalning av ersättning. Minst det antal djur som anges i ansökan om utbetalning ska lantbrukaren hålla under en hållandeperiod av minst två månader räknat från dagen efter det att ansökan om utbetalning kommit in till länsstyrelsen.

9 § Med tackor och getter avses de hondjur som har satts in i avel eller som är äldre än ett år. Villkoret ska vara uppfyllt senast under hållandeperioden för ansökningsåret.

Hur får tackor och getter som ger rätt till ersättning bytas ut?

10 § Tackor och getter som lantbrukaren angivit i sin ansökan om utbetalning kan bytas ut mot andra ersättningsberättigande tackor eller getter under hållandeperioden. Bytet ska göras inom 10 dagar från det att de utbytta djuren togs från företaget. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det som angivits i ansökan om utbetalning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

11 § Uppgifter om nötkreatur som ska utgöra underlag för utbetalning av ersättning hämtas ur Centrala nötkreatursregistret (CDB).

Räkningsperioden löper från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret.

12 § Lantbrukaren kan bara tillgodoräkna sig de nötkreatur som finns redovisade på produktionsplatsen och som är anmälda till CDB i tid.

Ett djur får endast tillgodoräknas en lantbrukare vid ett och samma räkningstillfälle. Den dag ett djur rapporteras ut från en produktionsplats anses djuret tillhöra den utrapporterande produktionsplatsen.

Under förutsättning att det inte beror på lantbrukaren kan länsstyrelsen, om det finns särskilda skäl, medge att ett djur som inte är anmält till CDB får räknas.

Övergångsstöd

13 § Reglerna i detta kapitel gäller också för övergångsstöd i område 10a. Om lantbrukaren söker övergångsstöd och har vall, grönfoder eller betesmark inom mer än ett av de stödområden som gällde 2014 tillgodoräknas djurinnehavet i första hand i området med högst ersättningsnivå. Återstående djurinnehav tillgodoräknas mark i övriga stödområden efter fallande ersättningsnivå.

SJVFS 2015:xx

Denna författning träder i kraft den XX XXXXX 2015 men ska tillämpas från den 1 januari 2015.

LEIF DENNEBERG

Elisabeth Fyhr
(Miljöersättningsenheten)

SJVFS 2015:xx

Bilaga 1

Kombinationer av åtaganden i programperiod 2007-2013 med åtaganden i programperiod 2014-2020

Ersättningsformer i programperiod 2014-2020 i kolumnen till vänster och ersättningsformer i programperiod 2007-2013 i översta raden.

	Betesmarker och slåtterängar	Betesmarker och slåtterängar-Fäbodan	Betesmarker och slåtterängar-Restauring	Vallodling	Skötsel av våtmarker	Minskat kväveläckage	Skyddszoer	Traditionell odling av bruna bönor	Ekologisk produktion – Certifierad eller kretsloppsriktad	Natur- och kulturmiljöer
Betesmarker och slåtterängar	-	*	*	*	☒	*	*	*	*	*
Fäbodan	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*
Restauring av betesmarker och slåtterängar	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Vallodling	*	*	*	-	*	☒ vårbehandling * fånggröda	*	*	☒	☒
Skötsel av våtmarker och dammar	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*
Minskat kväveläckage	*	*	*	☒ vårbehandling * fånggröda	*	-	*	*	☒	☒
Skyddszoer	*	*	*	*	*	*	-	*	*	☒
Omställning till ekologisk produktion	*	*	*	☒	*	☒	*	-*	-	☒

SJVFS 2015:xx

Ekologisk produktion	*	*	*	☒	*	☒	*	_*	-	☒
-------------------------	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---

* Insatserna kan kombineras på samma företag men inte på samma mark

☒ Insatserna kan kombineras på samma mark

-* Åtagande för insatserna kan kombineras men inte utbetalning

-Insatserna är inte möjliga att kombineras

SJVFS 2015:xx

Bilaga 2 *Basvillkor*

Tabell över basvillkor, för respektive mark.

Ersättningsform	Villkor för miljöersättningen	Basvillkor			
	Här finns bara de villkor som har en koppling till ett eller flera basvillkor.	God jordbrukshävd och goda miljöförhållanden	Tvårvillkor för Gödsel/Växtnäring	Tvårvillkor för Växtskydd	Nationell lagstiftning /övrige tvårvillkor Regelverk som inte utgör tvårvillkor, alternativt övrige tvårvillkor * övrige tvårvillkor
Miljöersättning för betesmarker och slätterängar					
	Marken betas eller slås enligt villkoren för resp. markklass.	Endast koppling till de markklasser som kan få gårdsstöd: På all jordbruksmark ska det årligen utföras aktiv jordbruksverksamhet. Senast 31 oktober ska alla delar av skiftet vara synbart påverkade av den aktiva jordbruksverksamheten. Genom ett undantag från första meningen får betesmark och slätteräng som ingår i ett miljöersättningsåtagande skötas genom aktiv jordbruksverksamhet vartannat år efter år 2015. 9 § Statens Jordbruksverks			

		föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd			
	Marken gödslas inte				<p>Det är inte tillåtet att gödsla betesmarker och slåtterängar om det kan skada natur- och kulturvärden.</p> <p>Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som man skada naturmiljön. Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11 §. Vilka landskaps-element som har biotopskydd och är biotopskyddsområden framgår av 5§ i Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.</p>
	Marken behandlas inte med växtskyddsmedel.			<p>Lantbrukaren använder växtskyddsmedel på ett korrekt sätt Endast preparat godkända i enlighet med Europaparlamentets och Rådets förordning (EG)nr 1107/2009 får användas. Växtskyddsmedel</p>	<p>Sökanden följer villkoren om integrerat växtskydd. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd.</p>

				<p>används i enlighet med de villkor som framgår av märkningen.</p> <p>Enligt nya förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel är det inte tillåtet att sprida växtskyddsmedel i ängs- och betesmarker. Dispens kan ges från den kommunala nämnden.</p>	<p>Bekämpningsmedel får inte spridas på naturbetesmarker eller på ängar. 15§ i Statens Naturvårdsverks föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel.</p> <p>Växtskyddsmedel får inte användas på ängs- eller betesmark som inte är lämplig att plöja men som kan användas till slåtter eller bete. 2 kap. 37§ i förordning (2014:425) om bekämpningsmedel. Statens Jordbruksverk får meddela sådana föreskrifter om undantag från förbudet i 37§ om det behövs för att förhindra spridning av invasiva främmande arter. 38 § i förordning (2014:425) om bekämpningsmedel.</p>
	<p>Det är förbjudet att genomföra åtgärder som riskerar att skada landskapselement och fornlämningar.</p>				<p>Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön.</p>

					<p>Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11 §. Vilka landskaps-element som har biotopskydd och är biotopskyddsområden framgår av 5 § i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.</p> <p>Fornlämningar får inte tas bort eller skadas. 1,2 och 6 §§ Kulturmiljölagen (1988:950)</p>
	Det är inte tillåtet att göra insådd.				<p>Nyodling eller kultivering i ängs- och betesmark får inte ske om natur- och kulturvärden kan skadas. 12 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (1999:119) om natur- och kulturmiljöhänsyn i jordbruket.</p>
	Marken får inte jordbearbetas.				<p>Nyodling eller kultivering i ängs- och betesmark får inte ske om natur- och kulturvärden kan skadas. 12 § i Statens jordbruksverks</p>

					föreskrifter (1999:119) om natur- och kulturmiljöhänsyn i jordbruket
Miljöersättning för fäbodrar					
	<p>Marken betas eller slås enligt villkoren för fäbodbeta.</p> <p>Själva fäbodbetet kan bestå av två delar:</p> <p>Fäbodbeta med gårdsstöd</p> <p>Fäbodbeta utan gårdsstöd.</p>	<p>Endast koppling till de delar av fäbodbetet som får gårdsstöd, det vill säga markanvändning fäbodbeta med gårdsstöd.</p> <p>På all jordbruksmark ska det årligen utföras aktiv jordbruksverksamhet. Senast 31 oktober ska alla delar av skiftet vara synbart påverkade av den aktiva jordbruksverksamheten.</p> <p>Genom ett undantag från första meningen får fäbodbeta som ingår i ett miljöersättningsåtagande skötas genom aktiv jordbruksverksamhet vartannat år efter år 2015.</p> <p>9 § i Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd.</p>			
	Marken gödslas inte				Det är inte tillåtet att gödsla betesmarker och slåtterängar om det kan skada natur- och kulturvärden.

					<p>Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som man skada naturmiljön. Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11§. Vilka landskaps-element som har biotopskydd och är biotopskyddsområden framgår av 5§ i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m. Fornlämningar får inte tas bort eller skadas. 1,2 och 6§§ Kulturmiljölagen (1988:950)</p>
	<p>Marken behandlas inte med växtskyddsmedel.</p>			<p>Lantbrukaren använder växtskyddsmedel på ett korrekt sätt Endast preparat godkända i enlighet med Europaparlamentets och Rådets förordning (EG)nr 1107/2009 får användas. Växtskyddsmedel används i enlighet med de villkor som framgår av märkningen.</p>	<p>Sökanden följer villkoren om integrerat växtskydd. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd Bekämpningsmedel får inte spridas på naturbetesmarker eller på ängar. 15§ i Statens</p>

				<p>Enligt förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel är det inte tillåtet att sprida växtskyddsmedel i ängs- och betesmarker. Dispens kan ges från den kommunala nämnden.</p>	<p>Naturvårdsverks föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel.</p> <p>Växtskyddsmedel får inte användas på ängs- eller betesmark som inte är lämplig att plöja men som kan användas till slätter eller bete. 2 kap. 37§ i förordning (2014:425) om bekämpningsmedel. Statens Jordbruksverk får meddela sådana föreskrifter om undantag från förbudet i 37§ om det behövs för att förhindra spridning av invasiva främmande arter. 38 § i förordning (2014:425) om bekämpningsmedel.</p>
	<p>Det är förbjudet att genomföra åtgärder som riskerar att skada landskapselement och fornlämningar.</p>				<p>Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11§. Vilka landskapselement som har</p>

					<p>biotopskydd och är biotopskyddsområden framgår av 5§ i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.</p> <p>Fornlämningar får inte tas bort eller skadas. 1,2 och 6§§ Kulturmiljölagen (1988:950)</p>
	Det är inte tillåtet att göra insådd.				<p>Nyodling eller kultivering i ängs- och betesmark får inte ske om natur- och kulturvärden kan skadas. 12§ i Statens jordbruksverks föreskrifter (1999:119) om natur- och kulturmiljöhänsyn i jordbruket</p>
	Marken får inte jordbearbetas.				<p>Nyodling eller kultivering i ängs- och betesmark får inte ske om natur- och kulturvärden kan skadas. 12§ i Statens jordbruksverks föreskrifter (1999:119) om natur- och kulturmiljöhänsyn i jordbruket</p>

Miljöersättning för restaurering av betesmarker och slätterängar					
	Marken behandlas inte med växtskyddsmedel			Lantbrukaren använder växtskyddsmedel på ett korrekt sätt Endast preparat godkända i enlighet med Europaparlamentets och Rådets förordning (EG)nr 1107/2009 får användas. Växtskyddsmedel används i enlighet med de villkor som framgår av märkningen.	Sökanden följer villkoren om integrerat växtskydd. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd
Miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar					
	Lantbrukaren får inte förstöra eller ta bort våtmarker eller dammar som ingår i åtagandet				Våtmarken eller dammen får inte tas bort eller förstöras om den är biotopskyddad. Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11 §.

					Som biotopskyddsområden räknas småvatten och våtmark i jordbrukslandskapet (5§) förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.
	Lantbrukaren sprider inte gödsel på vattenspegeln eller omkringliggande våtmark	Gödselmedel får inte spridas på jordbruksmark närmare än 2 meter från kant som gränsar till vattendrag eller sjö. Gödsel som betande djur själva tillför marken räknas inte. 1 kap 9§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd	Inom känsliga områden får gödselmedel inte spridas på vattenmättad eller översvämmad mark (24 §). Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.		Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11 §. Som biotopskyddsområden räknas småvatten och våtmark i jordbrukslandskapet (5§) förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.
	Lantbrukaren sprider inte växtskyddsmedel i våtmarken			Lantbrukaren använder växtskyddsmedel på ett korrekt sätt. Endast preparat godkända i enlighet med Europaparlamentets och Rådets förordning (EG)nr 1107/2009 får användas. Växtskyddsmedel	Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11 §. Som biotopskyddsområden räknas

				används i enlighet med de villkor som framgår av märkningen.	småvatten och våtmark i jordbrukslandskapet (5§) förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
	Lantbrukaren sprider inte kalk i våtmarken				Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11§. Som biotopskyddsområden räknas småvatten och våtmark i jordbrukslandskapet (5§) förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.
	Lantbrukaren respekterar förbudet mot att plantera in fisk och kräftor				Det är inte tillåtet att sätta ut fisk och kräftor om det kan skada biotopen och förekommande arter. Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Miljöbalken (1998:808) 7 kap. 11§.

					Som biotopskyddsområden räknas småvatten och våtmark i jordbrukslandskapet (5§) Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.
Miljöersättning för vallodling					
	Vallen ska betas eller slås. Tidpunkt för bete och skörd regleras i svensk förordning och föreskrift.	På all jordbruksmark ska det årligen utföras aktiv jordbruksverksamhet. Senast 31 oktober ska alla delar av skiftet vara synbart påverkade av den aktiva jordbruksverksamheten. 9 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd.			
	Ingen användning av växtskyddsmedel, förutom vid brytning av vall.			Lantbrukaren använder växtskyddsmedel på ett korrekt sätt Endast preparat godkända i enlighet med Europaparlamentets och Rådets förordning (EG)nr 1107/2009 får användas. Växtskyddsmedel används i enlighet med de villkor som framgår av märkningen.	Lantbrukaren följer villkoren om integrerat växtskydd. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd

Ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion	Villkor för ersättningen	Basvillkor	
	Här finns bara de villkor som har en koppling till ett eller flera basvillkor.	Tvärvillkor för djur eller växt	Nationell lagstiftning /övriga tvärvillkor Regelverk som inte utgör tvärvillkor, alternativt övriga tvärvillkor * övriga tvärvillkor
Art. 3.2-3 889/2008	2. Den totala mängd gödselmedel, enligt definitionen i rådets direktiv 91/676/EEG (11) om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket, som sprids inom jordbruksföretaget får inte överstiga 170 kg kväve per år/hektar utnyttjad jordbruksareal.	Rådets direktiv 91/676/EEG, bilaga 3. 19 a § i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring	
Art. 10.1 889/2008	1. Byggnadens isolering, uppvärmning och ventilation ska garantera att luftcirkulationen, halten av damm, temperaturen, den relativa luftfuktigheten och gaskoncentrationen hålls inom gränser som är ofarliga för djuren. Byggnaden ska ha god naturlig ventilation och medge mycket dagsljusinsläpp.	I stall ska djuren ha ett klimat som är anpassat till djurslaget och djurhållningsformen (termisk komfort). 1 kap. 19 §.I ett stall får djur endast tillfälligtvis utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden om inte annat anges i denna författning: - ammoniak: 10 ppm, - koldioxid: 3 000 ppm, - svavelväte: 0,5 ppm, - organiskt damm: 10 mg/m ³ ., 1 kap. 21 §. Djurstallar får vara försedda med andra ljusinsläpp för dagsljus än fönster 1 kap. 24 §. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:15) om djurhållning inom lantbruket m.m.	
Art. 10.4, bilaga 3	4. Minimikrav för inomhus- och utomhusytor samt andra krav när det		Djurens utrymme inomhus: Nötkreatur: 2 kap. 36 § Tabell 2, 37 § Tabell

	gäller byggnader för olika arter och kategorier av djur fastställs i bilaga III.		<p>3, 38 § Tabell 4. Gris: 3 kap. 19 § Tabell 7, 20 § Tabell 8, 21 § Tabell 9 Får: 4 kap. 11 § Tabell 13 Getter: 5 kap. 6 § Tabell 15 Höns: 6 kap. 17 § Tabell 16, 18 § Tabell 17, 19 § Tabell 18 Slaktkyckling: 7 kap. 7 § Tabell 23</p> <p>Djurens utrymme utomhus: Nötkreatur: Allmänt råd till 2 kap. 28 §. Gris: Ingen måttangivelse. Får: Ingen måttangivelse. Getter: Ingen måttangivelse. Höns: 6 kap. 11 §. Slaktkyckling: Ingen måttangivelse. Samtliga i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:15) om djurhållning inom lantbruket m.m.</p>
Art. 12.3a 889/2008	3. Byggnader avsedda för alla typer av fjäderfä ska uppfylla följande krav: a) Minst en tredjedel av den totala golvytan ska vara fast, dvs. inte bestå av spalt eller nät, och vara täckt med strö, till exempel halm, spån, sand eller torv.	<p>Utrymme för frigående värphöns 6 kap. 19 §. Ur tabell 18: Ströarea: - 1/3 av golvarean - dock minst 0,025 m² / höna Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:15) om djurhållning inom lantbruket m.m</p>	
Art. 14.1d) v) 834/2007 23.2 889/2008	<p>14.1d) v) 834/2007: Det är förbjudet att använda tillväxtfrämjande medel och syntetiska aminosyror.</p> <p>23.2 889/2008:</p>	<p>Artiklarna 3-5 RÅDETS DIREKTIV 96/22/EG om förbud mot användning av vissa ämnen med hormonell och tyreostatisk verkan.</p>	

	”2. Det är förbjudet att använda substanser som är avsedda att stimulera tillväxt eller produktion (inklusive antibiotika, koccidiostatika och andra artificiella medel för att stimulera tillväxt)...”		
Art. 18.1 stycke 1 889/2008	Ingrepp som att trä gummiband runt svansen på får, kupera svansar, tandklippning, näbtrimning och avhorning får inte göras rutinmässigt inom jordbruk med ekologisk produktion. En del av dessa ingrepp får dock tillåtas av den behöriga myndigheten av säkerhetsskäl eller, från fall till fall, om ingreppen syftar till att förbättra djurens hälsa, välbefinnande eller hygien.	Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2013:41) om operativa ingrepp samt skyldigheter för djurhållare och för personal inom djurens hälso- och sjukvård	
Art. 18.1 stycke 2 889/2008	Djurens lidande ska minimeras genom att använda bedövning och genom att kvalificerad personal endast gör sådana ingrepp vid den lämpligaste åldern för djuren.	Animaliedirektivet 98/58/EG bilaga 1, 1: Djuren skall skötas av en tillräckligt stor personal som besitter lämpliga färdigheter och kunskaper samt yrkesskicklighet.	
Art. 24.1 889/2008	1. Om ett djur trots sjukdomsförebyggande åtgärder enligt artikel 14.1 e i förordning (EG) nr 834/2007 blir sjukt eller skadat ska det behandlas omedelbart och vid behov isoleras i lämpliga lokaler.	Animaliedirektivet 98/58/EG, bilaga 1, 4: Ett djur som verkar vara sjukt eller skadat skall utan dröjsmål få lämplig behandling och om ett djur inte svarar på sådan behandling skall veterinär rådfrågas så fort som möjligt. Om så krävs skall sjuka eller skadade djur isoleras i ett lämpligt utrymme och, i förekommande fall, få en torr och bekväm ströbädd.	
Art. 76e) 889/2008	En stalljournal ska upprättas i form av ett	Animaliedirektivet 98/58/EG bilaga 1, 5: Djurägaren eller djuruppfödaren skall föra	

	<p>register som alltid ska finnas tillgängligt för kontrollmyndigheterna eller kontrollorganen, på jordbruksföretaget. Detta register, som syftar till att ge en fullständig beskrivning av skötseln av besättningen, ska minst innehålla följande information:</p> <p>e) Förebyggande av sjukdomar, behandling och veterinärvård: datum för behandling, detaljerade uppgifter om diagnos, dosering, typ av produkt för behandling, uppgift om de verksamma farmakologiska ämnena, behandlingssätt och veterinärens ordination när det gäller veterinärvård med intyg och den tidsfrist som ålagts innan animalieprodukter kan saluföras som ekologiska.</p>	<p>bok över all medicinsk behandling som givits och över det antal döda djur som upptäckts vid varje inspektion. Om det krävs att likvärdiga upplysningar bokförs för andra ändamål skall detta också vara tillräckligt för detta direktiv.</p>	
--	--	---	--

Bilaga 3

Skalor för avdrag på grund av villkorsfel

Betesmarker och slåtterängar

Villkor kap. 3	Avdrag	Upprepat fel
<i>Skötselvillkor</i> 1 §	I de fall lantbrukaren har sökt utbetalning för mindre än 75 % av åtagandearalen ska avdraget vara 100 % av ersättningen. I de fall den godkända arealen är mindre än 75 % av åtagandearalen på grund av fel gröda eller på grund av att marken inte är godkänd jordbruksmark ska denna regel inte användas.	Om upprepningen beror på att lantbrukaren har sökt utbetalning för mindre än 75 % av åtagandearalen ska åtagandet hävas. Om upprepningen beror på fel gröda eller att marken inte är godkänd jordbruksmark ska denna regel inte användas.
<i>Basvillkor/Skötselvillkor</i> 8 § punkt 1	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet Större omfattning: Hävning av skiftet	Hävning av åtagandet
<i>Basvillkor/Skötselvillkor</i> 8 § punkt 2	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet Större omfattning: Hävning av skiftet	Hävning av åtagandet
<i>Basvillkor/Skötselvillkor</i> 8 § punkt 3	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet Större omfattning: Hävning av skiftet	Hävning av åtagandet
<i>Basvillkor/Skötselvillkor</i> 8 § punkt 4	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet Större omfattning: Hävning av skiftet	Hävning av åtagandet
<i>Basvillkor/Skötselvillkor</i> 8 § punkt 5	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet Större omfattning: Hävning av skiftet	Hävning av åtagandet
<i>Basvillkor/Skötselvillkor</i> 8 § punkt 6	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet Större omfattning: Hävning av skiftet	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 8 § punkt 7	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet Större omfattning: Hävning av skiftet	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 11 § punkt 1 13 § punkt 1 15 § punkt 1	50 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns	
<i>Skötselvillkor</i> 11 § punkt 2 och 3 11 § punkt 2 och 4	100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns	

13 § punkt 2 och 3		
<i>Basvillkor</i> 9 § Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd.	100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns	Om varken slåtter eller bete är utfört på marken två år i rad ska detta leda till hävning av åtagandet för det aktuella skiftet. Detta gäller även om varken slåtter eller bete är utfört på marken endast under 2015. Om det endast rör en mindre tydligt avgränsad del av skiftet ska endast denna del hävas.
<i>Skötselvillkor</i> 13 § punkt 2 och 4	100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns	Om bete har skett på marken istället för slåtter två år i rad ska detta leda till hävning av åtagandet för det aktuella skiftet. Om det endast rör en mindre tydligt avgränsad del av skiftet ska endast denna del hävas.
<i>Basvillkor</i> 9 § Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd..	100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns	Om slåtter och bortförsl inte är utfört på marken två år i rad ska detta leda till hävning av åtagandet för det aktuella skiftet. Detta gäller även om slåtter inte är utfört på marken under år 2015. Om det endast rör en mindre tydligt avgränsad del av skiftet ska endast denna del hävas
<i>Särskilda skötselvillkor</i> 14 § och 16 §	Alla särskilda skötselvillkor som finns på skiftet ska bedömas som en helhet. Om inga av de aktuella särskilda skötselvillkoren på skiftet är uppfyllda ska det leda till ett avdrag på 50 % av ersättningen för skiftet. I de fall vissa av de särskilda skötselvillkoren är uppfyllda helt eller delvis ska länsstyrelsen anpassa avdraget efter villkorsfelet betydelse och omfattning.	I de fall en avvikelse mot alla de aktuella särskilda skötselvillkoren upprepas ska detta leda till hävning av skiftet.
<i>Skötselvillkor</i> 15 § punkt 2	100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns	Om varken slåtter eller bete är utfört på marken två år i rad ska detta leda till hävning av åtagandet för det aktuella skiftet. Detta gäller även om varken slåtter eller bete är utfört på marken endast under 2015. Om det endast rör en mindre tydligt avgränsad del av skiftet ska endast denna del hävas
<i>Skötselvillkor</i> 20 §, 23 §, 25 §, 28-29 §§, 32 §, 33 §	Komplementet och markklassen ska bedömas var för sig. I de fall inga av de skötselvillkor som finns i komplementet är uppfyllda ska detta leda till ett avdrag på	I de fall en avvikelse mot alla de skötselvillkor som finns i komplementet upprepas ska detta leda till hävning av komplementet på skiftet.

	100 % av ersättningen för komplementet. I de fall vissa av skötselvillkoren är uppfyllda helt eller delvis ska länsstyrelsen anpassa avdraget efter villkorsfelet betydelse och omfattning.	
<i>Skötselvillkor</i> 35 §	Samma % som för de villkor som inte uppfyllts	

Fäbodrar

Villkor kap. 5	Avdrag	Upprepat fel
<i>Skötselvillkor</i> 1 §	Om det finns under 1,2 djurenheter eller under 6 hektar godkänd fäbodbetesareal vid fäboden ska hela åtagandet för den aktuella fäboden hävas.	
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 1	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet Större omfattning: 100 % avdrag för fäboden	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 2	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet Större omfattning: 100 % avdrag för fäboden.	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 3	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet Större omfattning: 100 % avdrag för fäboden.	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 4	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet Större omfattning: 100 % avdrag för fäboden.	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 5	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag för hela fäboden Större omfattning: Hävning av åtagandet för fäboden	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 6	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag för hela fäboden Större omfattning: Hävning av åtagandet för fäboden	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 7	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet Större omfattning: 100 % avdrag för fäboden.	Hävning av åtagandet
<i>Skötselvillkor</i> 6 §	Om djuren har varit två månader på fäboden och undantagen i 7 § inte är uppfyllda ska avdraget vara 100 % för hela fäboden.	Om djuren har varit under två månader på fäboden och undantagen i 7 § inte är uppfyllda ska det leda till hävning av åtagandet för fäboden.

	<p>Redovisning av djurenheter I de fall lantbrukaren har redovisat mindre än 0,2 djurenheter per hektar men mer än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget baseras på skillnaden mellan det antal djurenheter per hektar som krävs i åtagandet och det faktiska antalet djurenheter per hektar.</p> <p>I de fall lantbrukaren har redovisat mindre än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget vara 100 % av ersättningen för fäbodbetet.</p> <p>Vid kontroll I de fall länsstyrelsen vid en kontroll konstaterar färre djurenheter än vad lantbrukaren har redovisat samt färre djurenheter än åtagandet ska detta leda till ett dubbelt avdrag. Avdraget ska baseras på två gånger skillnaden mellan det antal djurenheter per hektar som krävs i åtagandet alternativt har redovisats och det faktiska antalet djurenheter per hektar.</p> <p>I de fall länsstyrelsen vid en kontroll konstaterar färre än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget vara 100 % av ersättningen för fäbodbetet. Åtagandet ska även justeras och en återkravsutredning göras.</p>	<p>Redovisning av djurenheter I de fall lantbrukaren upprepat har redovisat mindre än 0,2 djurenheter per hektar men mer än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget baseras på skillnaden mellan det antal djurenheter per hektar som krävs i åtagandet och det faktiska antalet djurenheter per hektar.</p> <p>I de fall lantbrukaren upprepat har redovisat mindre än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget vara 100 % av ersättningen för fäbodbetet. Åtagandet ska även justeras och en återkravsutredning göras.</p> <p>Vid kontroll I de fall länsstyrelsen vid en kontroll upprepat konstaterar färre djurenheter än vad lantbrukaren har redovisat samt färre djurenheter än åtagandet ska detta leda till ett dubbelt avdrag. Avdraget ska baseras på två gånger skillnaden mellan det antal djurenheter per hektar som krävs i åtagandet alternativt har redovisats och det faktiska antalet djurenheter per hektar.</p> <p>I de fall länsstyrelsen vid en kontroll upprepat konstaterar färre än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget vara 100 % av ersättningen för fäbodbetet. Åtagandet ska även justeras och en återkravsutredning göras.</p>
<p><i>Särskilt skötselvillkor</i> 8 §</p>	<p>Alla särskilda skötselvillkor som finns på skiftet ska bedömas som en helhet. Om inga av de aktuella särskilda skötselvillkoren på skiftet är uppfyllda ska det leda till ett avdrag på 50 % av ersättningen för skiftet. I de fall vissa av de särskilda skötselvillkoren är uppfyllda helt eller delvis ska länsstyrelsen anpassa avdraget efter villkorsfelet betydelse och omfattning.</p>	<p>I de fall en avvikelse mot alla de aktuella särskilda skötselvillkoren upprepas ska detta leda till hävning av åtagandet för fäboden.</p>

<p><i>Skötselvillkor</i> 11 §</p>	<p>Komplementet och markklassen ska bedömas var för sig. I de fall inga av de skötselvillkor som finns i komplementet är uppfyllda ska detta leda till ett avdrag på 100 % av ersättningen för komplementet. I de fall vissa av skötselvillkoren är uppfyllda helt eller delvis ska länsstyrelsen anpassa avdraget efter villkorsfelet betydelse och omfattning.</p>	<p>I de fall en avvikelse mot alla de skötselvillkor som finns i komplementet upprepas ska detta leda till hävning av komplementet på skiftet.</p>
--	--	--

Vallodling

Villkor kap. 6	Avdrag	Upprepat fel
<p><i>Skötselvillkor</i> 2 §</p>	<p>I de fall lantbrukaren har sökt utbetalning för mindre än 80 % av åtagandearalen ska avdraget vara 100 %. I de fall den godkända arealen är mindre än 80 % av åtagandearalen på grund av fel gröda eller att marken inte är godkänd jordbruksmark ska denna regel inte användas.</p>	<p>Om upprepningen beror på att lantbrukaren har sökt utbetalning för mindre än 80 % på åtagandearalen ska åtagandet hävas. Om upprepningen beror på fel gröda eller att marken inte är godkänd jordbruksmark ska denna regel inte användas</p>
<p><i>Skötselvillkor</i> 3 §</p>	<p>100 % avdrag för den arealen där felet finns för de aktuella åren.</p>	
<p><i>Annan gröda</i> 4 §</p>	<p>100 % avdrag för arealen där felet finns. Det ska däremot inte bli någon arealsanktion under förutsättning att marken är godkänd jordbruksmark.</p>	
<p><i>Annan gröda</i> 5 §.</p>	<p>100 % avdrag för arealen där felet finns. Det ska däremot inte bli någon arealsanktion under förutsättning att marken är godkänd jordbruksmark.</p>	
<p><i>Skötselvillkor/Basvillkor</i> 6 §</p>	<p>1 000 kr om endast i obetydlig omfattning i annat fall 100 procent av ersättningen för skiftet.</p>	<p>Hävning av åtagandet vid upprepning i annat fall än i obetydlig omfattning.</p>
<p><i>Skötselvillkor</i> 7 §</p>	<p>50 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns</p>	
<p><i>Basvillkor</i> 9 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd.</p>	<p>100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns.</p>	<p>Om inte aktivitetskravet är uppfyllt två år i rad är den aktuella marken inte godkänd för vällersättning.</p>

SJVFS 2015:xx

Skötsel av våtmarker och dammar

Villkor 7 kap.	Avdrag obetydlig omfattning	Avdrag mindre omfattning	Avdrag större omfattning	Allvarligt fel
<i>Basvillkor och skötselvillkor:</i> 4 § punkt 1	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken. (kan vara flera block)	Hävning av åtagandet på våtmarken som berörs.	Hävning av hela åtagandet
<i>Basvillkor och skötselvillkor:</i> 4 § punkt 2	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken. (kan vara flera block)	Hävning av åtagandet på våtmarken som berörs.	Hävning av hela åtagandet.
<i>Skötselvillkor:</i> 4 § punkt 3	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken. (kan vara flera block)	Hävning av åtagandet på våtmarken som berörs.	Hävning av hela åtagandet.
<i>Basvillkor och skötselvillkor:</i> 4 § punkt 4	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken. (kan vara flera block)	Hävning av åtagandet på våtmarken som berörs.	Hävning av hela åtagandet.
<i>Basvillkor och skötselvillkor:</i> 4 § punkt 5	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken. (kan vara flera block)	Hävning av åtagandet på våtmarken som berörs.	Hävning av hela åtagandet..
<i>Basvillkor och skötselvillkor:</i> 4 § punkt 6	-	-	-	Hävning av hela åtagandet.
	Procent av ersättningen som ska dras av per våtmark			Upprepat fel
<i>Skötselvillkor:</i> 5 § a.	5 %	25 %	50 %	Hävning av hela åtagandet om felet upprepas.
<i>Skötselvillkor:</i> 5 § b	100 % av ersättningen ska dras av från den yta villkorsfelet finns på			Hävning av hela åtagandet om felet upprepas
	Avdrag			Allmänt råd

SJVFS 2015:xx

<p><i>Särskilda skötselvillkor:</i> 6 §</p>	<p>Länsstyrelsen ska bedöma alla särskilda skötselvillkor som finns på skiftet som en helhet. Länsstyrelsen ska anpassa avdraget efter villkorsfelens betydelse och omfattning.</p>	<p><i>Allmänt råd</i> Vid bedömningen av de särskilda skötselvillkoren bör länsstyrelsen ta hänsyn till hur många villkor som har brutits av de villkor som har ställts samt betydelsen av dessa för syftet med ersättningen. Om alla villkor har brutits och/eller de har stor betydelse för syftet med ersättningen ska hävning av åtagandet för våtmarken vara ett alternativ.</p>
--	---	---

SJVFS 2015:xx

Ersättning för omställning till ekologisk produktion och ersättning till ekologisk produktion

Villkor 8 kap. samt landsbygdsförordningen	Avdrag	Allvarligt fel
<i>Skötselvillkor:</i> X §.förordning (2015:xx) om stöd för landsbygdsutveckling	100 % av ersättningen ska dras av från den yta villkorsfelet finns på.	Vid stor omfattning ska åtagandet hävas.
<i>Skötselvillkor:</i> 7-8 §§.	50 % av ersättningen ska dras av från den yta villkorsfelet finns på.	Vid stor omfattning ska åtagandet hävas.
9-10 §§	100 % av ersättningen ska dras av från den yta villkorsfelet finns på.	-
<i>Skötselvillkor:</i> 11-12 §§	100 % avdrag för arealen där felet finns. Det ska däremot inte bli någon arealsanktion under förutsättning att marken är godkänd jordbruksmark.	-
<i>Skötselvillkor:</i> 15 §		Hävning av djuråtagandet

	Obetydlig omfattning	Mindre omfattning	Större omfattning
Villkor i 834/2007 samt 889/2008 för djurhållning och växtodling	-Fel som omfattar högst tre djur. - Fel som har mycket liten betydelse för syftet med ersättningsformen.	-Fel som varken är obetydliga eller större fel.	-Fel som har stor betydelse för syftet med ersättningsformen.
Avdrag i procent av ersättningen för marken som omfattas.			
Villkor för växtodling: 834/2007 art. 9,11,12,16,17 samt 889/2008 art 3-6, 37, 40, 45, 47, 63-69 samt 70-73. (Om villkoret avser ett allvarligt fel eller rör dokumentationskrav ska påföljden bedömas efter skalorna nedan under ”Allvarligt fel” samt ”Dokumentationskrav”).	5	25	50
Avdrag i procent av ersättningen för djurslaget.			
Villkor för djurhållning: 834/2007 art. 9,10,11,14,16,19 samt 889/2008 art 7-24 37, 38, 39, 40, 42, 43, 46, 47, 63-69, 74-77, 79. (Om villkoret avser ett allvarligt fel eller rör dokumentationskrav ska påföljden bedömas efter skalorna nedan under ”Allvarligt fel” samt	5	25	50

SJVFS 2015:xx

”Dokumentationskrav”).		
Allvarliga fel	Obetydlig omfattning	Större omfattning än obetydlig
<i>Skötselvillkor:</i> Djurens skötsel, art.14 834/2007, art. 10,11 och 24 i (EU) nr 889/2008	1 000 kr, med obetydlig omfattning avses i detta fall enstaka djur.	Hävning av djuråtagandet
<i>Skötselvillkor:</i> Kemiskt betat utsäde, art 45.2 (EU) nr 889/2008	1 000 kr	Hävning av djur- och växtåtagandet.
<i>Skötselvillkor:</i> Använt kemiskt växtskyddsmedel, art 12 g (EU) nr 834/2007; art 12 h (EU) nr 834/2007; 16.1 a (EU) nr 834/2007; art 5.1 (EU) nr 889/2008; Bilaga II (EU) nr 889/2008). För ogräsmedel gäller: art 12 g (EU) nr 834/2007; art 12 h (EU) nr 834/2007; 16.1 a (EU) nr 834/2007; 16.2 c (EU) nr 834/2007;	1 000 kr	Hävning av djur- och växtåtagandet.
<i>Basvillkor:</i> Rådets direktiv 91/676/EEG, bilaga 3. SJVFS 2004:62 art 19a	50 % av ersättningen år 1 100 % av ersättningen år 2	År 3: Hävning av djur- och växtåtagandet
<i>Basvillkor:</i> Artiklarna 3-5 RÅDETS DIREKTIV 96/22/EG om förbud mot användning av vissa ämnen med hormonell och tyreostatisk verkan.	Avdrag för den/de djur som berörs.	Hävning av djuråtagandet
<i>Basvillkor:</i> Animaliedirektivet 98/58/EG bilaga 1, punkt 1.	Avdrag för den/de djur som berörs.	Hävning av djuråtagandet
<i>Basvillkor:</i> Animaliedirektivet 98/58/EG, bilaga 1, punkt 4.	Avdrag för den/de djur som berörs.	Hävning av djuråtagandet
<i>Basvillkor:</i> SJVFS 2013:4, 5 kap.	Avdrag för den/de djur som berörs.	Hävning av djuråtagandet
<i>Basvillkor:</i> Animaliedirektivet 98/58/EG bilaga 1, punkt 5.	Avdrag för den/de djur som berörs.	Hävning av djuråtagandet
<i>Basvillkor:</i> SJVFS 2010:15, 6 kap. 19 §	Avdrag för den/de djur som berörs.	Hävning av djuråtagandet
<i>Basvillkor:</i> SJVFS 2010:15 för utrymme inomhus och utomhus.	Avdrag för den/de djur som berörs.	Hävning av djuråtagandet
<i>Basvillkor:</i> SJVFS 2010:15, 1 kap. 19 § och 24 §	Avdrag för den/de djur som berörs.	Hävning av djuråtagandet

Dokumentationskrav enligt art 63-68 (i tillämpliga delar), art 70-73 samt art 74-77, 79 i 889/2008. Dokumentationskrav kopplade till basvillkoren ovan ska inte bedömas enligt denna tabell.	
Omfattning av fel på dokumentation och stödjande handlingar	Avdrag i procent av ersättningen eller högsta belopp
<ul style="list-style-type: none"> - Mer än två enskilda uppgifter saknas som inte är avgörande för att kunna kontrollera att villkor är uppfyllda. - Högst två enskilda uppgifter saknas, som båda är avgörande för att kunna kontrollera att villkor är uppfyllda 	5 % eller högst 5 000 kr
<ul style="list-style-type: none"> - Tre eller fler enskilda uppgifter saknas som alla är avgörande för att kunna kontrollera att villkor är uppfyllda. 	10 % eller högst 10 000 kr
<ul style="list-style-type: none"> - Lantbrukaren har inte aktivt dokumenterat någon uppgift utan kan enbart visa stödjande handlingar. Dessutom saknas tre eller fler enskilda uppgifter som alla är avgörande för att kunna kontrollera att villkor är uppfyllda. 	25 %. Upprepat fel ger hävning av åtagandet.

Kompensationsstödet

Villkor kap. 9	Avdrag
<i>Skötselvillkor</i> 1 §	100 % avdrag på stödet på den areal där felet finns.
<i>Skötselvillkor</i> 2 §	100 % avdrag på stödet på den areal där felet finns.
<i>Skötselvillkor</i> 3 §	100 % avdrag på stödet på den areal där felet finns.
<i>Skötselvillkor</i> 4 §	100 % avdrag på stödet på den areal där felet finns.
<i>Skötselvillkor</i> 5 §	100 % avdrag på stödet på den areal där felet finns.

Bilaga 4

Kombinationer av markklasser och allmän/särskild skötsel i åtagande för betesmarker och slåtterängar

<i>Typ av betesmark och slåtteräng</i>	<i>Markklass</i>	<i>Allmän skötsel</i>	<i>Särskild skötsel</i>
Betesmark	Ingen fastställd markklass	X	
Betesmark	Betesmarker och slåtterängar med allmänna värden	X	
Betesmark	Betesmarker med särskilda värden	X	X
Slåtteräng	Ingen fastställd markklass	X	
Slåtteräng	Betesmarker och slåtterängar med allmänna värden	X	
Slåtteräng	Slåtterängar med särskilda värden	X	X
Alvarbete	Alvarbete		X
Skogsbete	Skogsbete		X
Mosaikbetesmark	Mosaikbetesmarker		X
Gräsfattig mark	Gräsfattiga marker		X

Bilaga 5

Kombinationer av komplementen i betesmarker och slåtterängar

Markklass	Komplement					
	Lie- slåtter	Lövtäkt	Efterbete	Höhan- tering	Bränning	Svårtillgängliga platser
Betesmarker med särskilda värden	-	+	-	-	+	+
Slåtterängar med särskilda värden	+	+	+	+	+	+
Alvarbete	-	-	-	-	-	+
Skogsbete	-	-	-	-	-	+
Mosaikbetesmark er	-	+	-	-	+	+
Gräsfattiga marker	-	+	-	-	-	+

+ går att kombinera på samma mark

- går inte att kombinera på samma mark

Bilaga 6

Definitioner av värdefulla landskapselement

Utöver vad som för varje enskilt värdefullt landskapselement redovisas nedan gäller även att de till väsentlig del ska ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, d.v.s. före 1940.

Värdefullt landskapselement	Definition
<i>Allé</i>	Anläggning av minst 5 träd ursprungligen planterade längs en väg. Anläggningen kan vara enkel eller dubbelsidig. I en allé ingår de träd som planterats i restaureringssyfte efter det att åtagandet ingåtts.
<i>Brunn, källa</i>	Brunn eller vattenkälla, eventuellt med ursprunglig konstruktion av trä eller sten.
<i>Byggnadsgrund</i>	Byggnadsgrund eller byggnad utan fungerande tak som hör samman med tidigare markanvändning/hushållning. Grunden består av en eller flera tydliga grund- eller hörnstenar samt eventuellt spismursröse. Marken innanför grundens ytterväggar inkluderas. Vid bedömning av pro rata får byggnadsgrunden vara högst 200 kvadratmeter stor.
<i>Fornlämnings-lokal</i>	Fasta fornlämningar ovan jord, enligt Kulturmiljölagen (1988:950), med kringliggande skydds- eller fornlämningsområde.
<i>Fägata</i>	Drivningsväg för boskap mellan gården eller byn och betesmarken, omgiven av stenmurar eller trögårdsgårdar.
<i>Gårdsgård av trä</i>	Gårdsgård uppförd i syfte att hägna in eller stänga ute boskap. Hägnaden är uppförd i traditionell konstruktion av trä till exempel bestående av störrar, gärdsel/slanor och hank, vidja eller ståltråd.
<i>Hamlat träd</i>	Träd präglad av kontinuerlig lövtäkt eller möjligt att återuppta i hamling. Som ett hamlat träd räknas även de träd som planterats i restaureringssyfte efter det att du har ingått ett åtagande.
<i>Odlingsröse, stentipp</i>	Odlingssten samlad i rösen eller tippar.
<i>Stenmur</i>	Murarna är uppförda i syfte att hägna in eller stänga ute boskap eller att avgränsa brukningsenheter. Muren är ursprungligen upplagd med huvudsakligen flera skikt sten.
<i>Öppet dike</i>	Öppet, i huvudsak anlagt, dike för dränering. Diket ska vara vattenförande någon del av året.
<i>Överloppsbyggnad</i>	Byggnad som hör samman med tidigare markanvändning eller hushållning. Byggnaden ska ha ett fungerande permanent tak och i övrigt autentiskt utseende på utsidan. Byggnader som används för boende eller som är viktig för företags produktion räknas inte som en överloppsbyggnad.

Bilaga 7

Kombinationer åtaganden i programperiod 2014-2020 med vissa insatser inom Utvald miljö i programperiod 2007-2013

Möjliga kombinationer åtagande i programperiod 2014-2020 med miljöersättning för naturfrämjande insatser på åkermark eller för att minska växtnäringsläckage från åkermark samt skötsel av landskapselement med särskilda värden inom Utvald miljö i programperiod 2007-2013.

Ersättningsformer i programperiod 2014-2020 finns i kolumnen till vänster och ersättningarna i programperiod 2007-2013 i översta raden.

	Naturfrämjande insatser på åkermark eller för att minska växtnäringsläckage från åkermark				Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet
	Bevarande av hotade åkerogräs	Mångfaldsträda	Fågelåker	Anpassade skyddszoner	Skötsel av landskapselement med särskilda värden
Betesmarker och slätterängar	-	-	-	-	-
Fäboddar	-	-	-	-	-
Restaurering av betesmarker och slätterängar	-	-	-	-	-
Vallodling	-	-	-	-	+
Skötsel av våtmarker och dammar	-	-	-	-	-
Minskat kväveläckage	+	-	-	-	+
Skyddszoner	-	-	-	-	+
Traditionell odling av bruna bönor	-	-	+	-	+
Omställning till ekologisk produktion - växt	-*	-*	-*	-*	+
Ekologisk produktion	-*	-*	-*	-*	+

- + Du kan få utbetalning för båda åtgärderna på samma mark
- Du kan inte få utbetalning för båda åtgärderna på samma mark
- * Du kan inte få utbetalning för båda åtgärderna på samma mark, du kan kombinera med åtagande för certifierad ekologisk produktion eller kretsloppsriktad produktion på marken